

ŠUMARSKI LIST

(REVUE FORESTIÈRE)

SADRŽAJ (SOMMAIRE):

Dr. N. Neidhardt: Količina otpatka pri obdjelavanju oblo-vine u »merkantilne grede« (Sur la quantité du déchet lors du débit de bois rond en poutres flacheuses). — Ing. M. Anić: Ekskurzija zagrebačkih studenata šumarstva u Čehoslovačku (Une excursion des étudiants de la Faculté Forestière de Zagreb dans les forêts tchécoslovaques). — Jugosl. tržište drva (Marché Yougoslave aux bois). — Uspjeh dražbe hrastovih stabala (Résultat de ventes des coupes). — Manja saopćenja (Miscellanées). — Literatura (La littérature). — Iz Udruženja (Affaires de l'Union). — Upit (Demande d'informations). — Lične vijesti (Mutations et nominations). — Oglase (Annonces).

BR. 11.

NOVEMBAR

1929.

UREDNIK PROF. DR. A. LEVAKOVIĆ

ŠUMARSKI LIST

IZDAJE JUGOSLOVENSKO ŠUMARSKO UDRUŽENJE

Ureduje redakcionalni odbor

Glavni i odgovorni urednik: profesor dr. Antun Levaković

ŠUMARSKI LIST

izlazi svakog prvog u mjesecu na 2—4 štampana arka

Članovi REDOVNI J. S. U. dobivaju ga besplatno nakon podmirenja članskog godišnjeg doprinosu od 100 Din.

Članovi POMAGAČI a) kategorije plaćaju godišnje 50 Din.

b) * * * 100 Din.

Članovi UTEMELJITELJI i DOBROTVORI dobivaju ga nakon jednokratnog doprinosu od 2000 odnosno 3000 Din.

Pretplata za nečlanove iznosi godišnje 100 Din.

CLANARINA I PRETPLATA SE SALJU na ček J. S. U. 34.293 ili na adresu Jugoslovenskog Šumarskog Udrženja: Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

UREĐIŠTVO I UPRAVA nalazi se u Šumarskom domu Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2. Telefon 3339.

ZA OGLASE PLAĆA SE:

ZA STALNE oglase (inserate) kao i za dražbene oglase:

1/1 strana 500 (petstočina) Din — 1/4 strane 175 (stosedamdesetpet) Din.

1/2 strane 300 (tristotine) Din — 1/8 strane 90 (devedeset) Din.

Kod trokratnog oglašavanja daje se 15%, kod šestkratnog 30%, kod dvanaestkratnog 50% popusta.

Sakupljači oglasa dobivaju nagradu.

UPRAVA.



GOSPODI SARADNICIMA

Da bi se uređivanje Šumarskog Listu moglo provesti što lakše i brže, upravljamo ovu molbu gospodi saradnicima.

CLANCI neka obraduju što savremenije teme, u prvom redu praktična pitanja. Teorijski radovi dobro su nam došli. Svakom originalnom članku neka se po mogućnosti priloži kratki rezimé u francuskom jeziku. — Za svaki prevod treba pribaviti dozvolu autora. — Dobro su nam došle sitne vijesti o svim važnijim pitanjima i dogadjajima u vezi za šumarstvom. — RUKOPISI neka su pisani što čitljivije. Pisati treba samo na neparnim stranicama. S desne ivice svake stranice treba ostaviti prazan prostor od tri prsta širine. Rečenice treba da su kratke i jasne. Izbor dijalektom i pisma prepustio je piscu. Rukopisi se stampaju onim dijalektom i pismom, kojim su napisani, ukoliko autor izrično ne traži promjenu. — SLIKE, u prvom redu dobiti pozitivni na glatkom papiru, neka ne budu ulijepšene u tekst već zasebno. Ako se šalju negativi, treba ih zapakovati u čvrste kutije. — CRTEZI neka budu izvedeni isključivo tušem na bijelom risaćem papiru. Mjerilo na kartama treba označiti samo olovkom. — HONORARI za originalne članke 40 Din. za prevode 20 Din po stampanoj stranici. — SEPARANTNI OTISCI moraju se zasebno naručiti. Trošak snosi pisac. — Oglase, iljene i društvene vijesti treba stati Upravi, a ne Uredništvu.

UREDNIŠTVO.

REVUE FORESTIÈRE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU
COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: Prof. dr. Ant. Levaković

Edition de l'Union Forestière Yougoslave 2, Rue Vukotinović Zagreb,
Yougoslavie. — Parait chaque mois. Conditions de l'abonnement pour
l'étranger Din 120 par an. — Résumés en langue française.

ŠUMARSKI LIST

GOD. 53.

NOVEMBAR

1929.

Dr. N. NEIDHARDT, ZAGREB:

KOLIČINA OTPATKA PRI OBDJELAVANJU OBLOVINE U „Merkantilne“ GREDE

(SUR LA QUANTITÉ DU DÉCHET LORS DU DÉBIT DE BOIS
ROND EN POUTRES FLACHEUSES)

(Nastavak — Suite et fin).

$$b) \text{ Koeficijenat pada } (K) \text{ samoga trupca } K > k = \sqrt{1 + \mu^2} - 1.$$

Vratimo se k slici 15. i svemu onome, što je tamo govoreno, kada se je ta slika razmatrala.

Pitali smo se tamo kod formule (22): gdje, do koje daljine ξ od tanjeg trupčevog kraja imade trupac upravo koeficijenat pada $= k$. Čitav je trupac imao koeficijenat pada $K > k$. Tamo se je radilo o isijecanju kvadratne grede. Ali zar se to pitanje ne može postaviti i za svaki trupac, za svaki $K > k$, bez obzira na to, kakova se greda isijeca, jer konačno formula (22) niti ne ovisi o tome, kakova se greda isijeca!

Prema tome formula (22) vrijedi općenito i za ove naše slučajeve, koje imademo ovdje da razmotrimo.

Imademo, uzmimo, jedan trupac, iz kojega hoćemo istesati merkantilnu gredu, kako je prikazano u slici 7. Profilni koeficijenat te grede neka bude $\mu = 0.8$. Koeficijenat pada samoga trupca K neka bude veći nego što je $k = \sqrt{1 + \mu^2} - 1 = 0.28062$ (vidi tablicu IV. i formulu (40)).

Pitamo se, gdje, do koje daljine (ξ) od tanjeg kraja trupca imade naš trupac upravo koeficijenat pada $k = 0.28062$?

Isto tako, kao što smo gore, kada smo slično pitanje obradivali za $\mu = 1.0$, možemo i sada postaviti formulu (vidi sl. 15.):

$$\frac{\xi}{l} = \frac{A-d}{D-d} = \frac{\frac{A-d}{d}}{\frac{D-d}{d}} = \frac{k}{K},$$

t. j. zapravo analogon formuli (22), samo što nam sada k pokazuje, u konkretnom primjeru, veličinu 0.28062.

Ako li, dakle, možemo formulu (22) ovako poopćiti, možemo to isto učiniti i sa formulom (23). Sve to na bazi slike 15. i, naravno, shvativši pitanje, do koje dužine imade trubac izvjesnog koeficijenta pada upravo jedan zadan koeficijent pada $k < K$, shvativši to posvema općenito.

Ako li općenito važi slika 15, te formule (22) i (23), vrijedi općenito i ono, što je dalje iza tih formula rečeno. Vrijedi onda općenito i formula (24), kao koeficijent onog dijela trupčevog, koji bi preostao, kada bi se sa tanjeg kraja trupca otpilio komad sa koeficijentom pada k i, naravno, dužine ξ .

Konzekventno dalje vrijedi onda i formula (25) i za ove naše slučajeve, gdje μ nije $\mu = 1.0$, već $\mu < 1.0$.

U formuli (25) označava onda p_1 procenat otpatka, koji se ima izvaditi iz tablice XI. dok se p_2 opet imade izvaditi iz tablice 2. g. prof. Dr. Levakovića, samo sada za drugi μ , nego što smo to radili gore za $\mu = 1.0$ kod formule (25).

Pročitajmo ponovno ono, što je gore rečeno ispred i iza formule (25), samo sada nam neka ne bude $k = 0.4142$, već neka nam općenito bude jedan od koeficijenata pada iz tablice IV., t. j. $k = \sqrt{1 + \mu^2} - 1$.

Tu generalizaciju svakako možemo provesti. Vidimo onda, da i formula (27) vrijedi također općenito.

Dakle, hoćemo li dobiti % otpatka za neki trupac, kojem je koef. pada $= K$, a isijeca se iz njega općenito greda (merkantilna, kako je pod **B**. opisivano, a prikazano u slici 7), možemo, ako je $K > k$ (gdje k očitamo iz tablice IV.) upotrijebiti opet formulu (27). Napišimo je ponovno:

$$p = \frac{p_1 \frac{k}{K} (k^2 + 3k + 3) + p_2 \frac{K-k}{K} (K^2 + 3K + 3 + Kk + 3k + k^2)}{K^2 + 3K + 3} \quad (27a)$$

Samo što nam sada u toj formuli k označava očitani koeficijent pada iz tablice IV., veličina K konkretni koeficijent pada samoga trupa, veličina p_1 pripadni procenat očitan iz tablice XI. i veličina p_2 pripadni procenat očitan iz tablice 2. g. prof. Dr. Levakovića i to za koeficijent pada $\frac{K-k}{k+1}$.

Uzmimo za $\mu = 0.8$ i za $K = 0.6$. Koliki je tad otpadak, ako se isijeca merkantilna greda tipa **B**?

Po formuli (27a) imademo:

$$\frac{24 \cdot 8 \cdot \frac{0 \cdot 28062}{0 \cdot 6} (0 \cdot 28062^2 + 3 \cdot 0 \cdot 28062 + 3) + p_2 \frac{0 \cdot 6 - 0 \cdot 28062}{0 \cdot 6} (0 \cdot 36 + 3 \cdot 0 \cdot 6 + 3 + 0 \cdot 6 \cdot 0 \cdot 28062 + 3 \cdot 0 \cdot 28062 + 0 \cdot 28062^2)}{0 \cdot 6^2 + 3 \cdot 0 \cdot 6 + 3} \quad (70)$$

U formulu je (27a) naime uvrštena za k vrijednost iz tablice IV., za K konkretni koeficijent trupca, t. j. $0 \cdot 6$, a za p_2 veličina očitana iz tablice XI.

Još trebamo da uvrstimo vrijednost za p_2 . Izračunat ćemo najprije, koliko je $\frac{K - k}{k + 1}$. To je za naš slučaj $\frac{K - k}{k + 1} = \frac{0 \cdot 6 - 0 \cdot 28062}{1 \cdot 28062} = 0 \cdot 2493$. Za taj

koeficijent pada $0 \cdot 2493$ očitavamo iz tablice 2. g. prof. Dr. Levakovića za $\mu = 0 \cdot 8$ kao $\%$ otpatka (p_2) iznos $p_2 = 51 \%$. Taj procenat moramo uvrstiti u formulu (70).

Dobivamo konačno:

$$p = 41 \cdot 7 \% \quad (71)$$

Tako možemo računati procente otpadaka za razne μ i razne K , koji su $K > k$ (a gdje su k , koeficienti pada, očitani iz tablice IV.)

c) Koeficijent pada (K) samoga trupca $K < k = \sqrt{1 + \mu^2} - 1$.

Kod ovog se slučaja ne ćemo dugo zadržati. Promotrimo li tablicu IV., vidimo, da su veličine k za razne $\mu < 1 \cdot 0$ dosta malene veličine i to, što je manji μ , to je i pripadni k manji. Kada znamo procenat otpatka kod nekog stalnog μ za trupac, kojemu je koeficijent pada upravo $= k$, kada znamo $\%$ otpatka za razne $K > k$, kada znamo otpadak za $K = 0$, možemo lako te procente napijeti u koordinatni sustav kao ordinate pripadnim koeficientima pada kao apscisama, pa tako možemo grafički povući krivulju, koja će nam dati tražene vrijednosti i za $K < k$, pošto interval $\langle K = 0, K = k \rangle$ nije odviše velik.

Ali svakako moramo znati, kolik je $\%$ otpatka za $K = 0$. Zamislimo si malo taj slučaj pa odmah dolazimo do toga, da je trupac zapravo obrađen samo s dva kraja, dakle da onda vrijede kao procenti otpadaka oni procentualni iznosi, koje nam daje tabela II.

3. Zaključak za obradbu oblovine po tipu B.

Skupimo sada sve rezultate isijecanja greda tipa B.

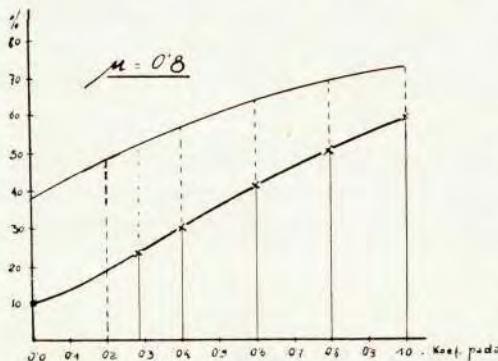
Znamo, da procenti otpadaka kod toga načina tesanja ovise o koeficijentu pada samoga trupca te o profilnom koeficijentu istesavane grede. Na temelju ta dva ulaza, te na temelju svega, što je gore rečeno, izračunata je tabela XII.

Tablica XII.

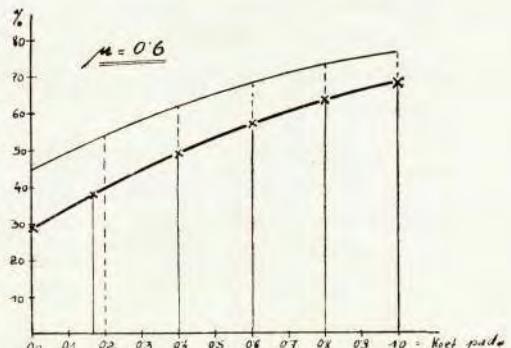
Koefic. pada samog trupca $K = \frac{D - d}{d}$	Profilni koeficijent μ istesavane grede					
	1·0	0·9	0·8	0·7	0·6	0·5
	Količina otpadka kod tesanja greda tipa B. u %					
0·0	0	3	10	18	28	40
0·1	4	8	14	23	33	46
0·2	7	12	20	28	39	52
0·3	12	18	25	34	44	57
0·4	19	24	30	38	48	59
0·5	25	29	36	43	52	62
0·6	29	35	42	48	56	64
0·7	34	40	46	52	59	67
0·8	39	44	50	56	63	70
0·9	43	47	53	59	64	72
1·0	46	50	57	61	65	73

Kod računanja te tabele, naravno, nijesu dobiveni svi brojevi direktno računskim putem, već su neki računani, a ostali su određeni grafičkom interpolacijom.

Isto tako, kako je u slici 16. konstruirana krivulja procenata otpadaka za $\mu = 1·0$ i za razne koeficiente pada, tako su u slikama 20. i 21. konstruirane analogne krivulje za $\mu = 0·8$ i $0·6$. Gornja krivulja u svakoj od tih



Sl. 20.



Sl. 21.

slika prikazuje krivulju za pripadni μ iz tablice br. 2 g. prof. Dr. Levakovica. Opet uvijek u svakoj od tih slika prikazuje razlika u ordinatama gornje i donje krivulje, koliki je manji gubitak na masi trupca, ako se on ne obradi oštro, već merkantilno po tipu B.

C. Ravnine tesanja paralelne uzdužnoj osi trupca. Obrada počinje s debljeg kraja trupca.

Istesava se greda tako, da se u poprečni profil debljeg kraja trupca upiše točan oštrogli pravokutnik. Odavde prema tanjem kraju trupca postaje istesavana greda u svom poprečnom profilu sve zaobljenija, dok konačno (eventualno) ne postane posvema okrugla i takovom onda ostaje do tanjeg kraja trupca. (Vidi sl. 8. za $\mu = 1.0$ i sl. 9. za $\mu < 1.0$).

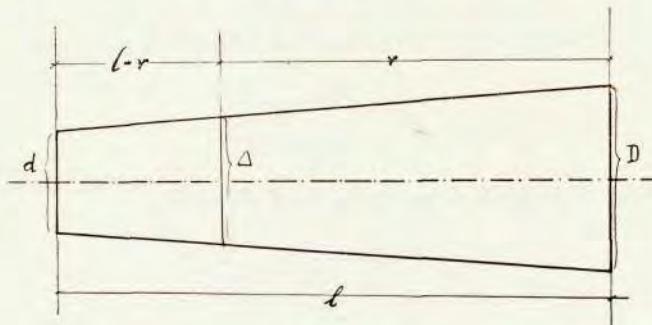
1. Temeljna je poprečna forma istesavane grede kvadrat.

a) Koeficijenat pada (K) samog trupca upravo $K = k = \sqrt{2} - 1$.

Zamislimo li se u taj slučaj, spoznat ćemo lako, da je procenat otpatka isti kao pod B. kod tog istog koeficijenta pada i istog profilnog koeficijenta istesavane grede. Dakle za $K = k = 0.4142$ jeste i u ovom našem slučaju procenat otpatka $p = 19\%$.

b) Koeficijenat pada (K) samoga trupca $K > k = \sqrt{2} - 1$.

U tome slučaju mora, računajući od debljeg kraja trupca do izvjesne duljine (v) (vidi sl. 22.), od debljeg kraja biti koeficijenat pada upravo $= k = \sqrt{2} - 1$. Znamo, da je od onog debljeg dijela trupca, kojemu je koeficijenat pada upravo jednak k , količina otpatka upravo jednaka 19% .



Sl. 22.

Kod tanjeg dijela, koji bi preostao, kada bi se s debljeg kraja trupca odrezao dio sa koeficijentom pada $k = 0.4142$, jest $\%$ otpatka uopće jednak nuli.

Nazovimo sa Δ promjer trupca u onoj duljini od debljeg kraja, do koje je upravo koef. pada $= 0.4142$, sa D promjer na debljem, a sa d na tanjem kraju trupca, konačno sa l dužinu trupca. Onda je $\%$ otpatka (p) za čitav trupac, ako se iz njega isijeca kvadratna greda tipa C prema slici 22., jednak

$$p = \frac{19 \cdot \frac{\pi \cdot v}{12} \left[D^2 + D\Delta + \Delta^2 \right] + 0 \cdot \frac{\pi \cdot (l - v)}{12} \left[\Delta^2 + \Delta d + d^2 \right]}{\frac{l \pi}{12} \left(D^2 + Dd + d^2 \right)}$$

Razdijelimo li brojnik i nazivnik sa Δ^2 dobivamo:

$$p = \frac{19 \cdot \frac{v}{l} \left[\frac{D^2}{\Delta^2} + \frac{D}{\Delta} + 1 \right]}{\frac{D^2}{\Delta^2} + \frac{D}{\Delta} \cdot \frac{d}{\Delta} + \frac{d^2}{\Delta^2}}. \quad (72)$$

Budući da je $\frac{D-\Delta}{\Delta} = k$, to je $\frac{D}{\Delta} = k+1$. Nadalje je odavle $\Delta = \frac{D}{k+1}$.

Prema tome je $\frac{d}{\Delta} = \frac{d}{D} = \frac{k+1}{K+1}$.

Uvrstimo li sve to u (72) dobivamo

$$p = \frac{19 \cdot \frac{v}{l} \left[k^2 + 3k + 3 \right]}{(k+1)^2 + (k+1) \cdot \frac{k+1}{K+1} + \frac{(k+1)^2}{(K+1)^2}}. \quad (73)$$

U toj nam je jednadžbi na desnoj njenoj strani sve poznato osim $\frac{v}{l}$.

Kako da i to izrazimo sa nama poznatim faktorima k i K ?

Iz slike 22. lako postavimo slijedeću proporciju:

$$\frac{v}{l} = \frac{D-\Delta}{D-d},$$

a jer smo prije formule (73) postavili za Δ jednadžbu $\Delta = \frac{D}{k+1}$, to je onda

$$\frac{v}{l} = \frac{D - \frac{D}{k+1}}{D-d}.$$

Razdijelimo li brojnik i nazivnik sa d dobivamo:

$$\frac{v}{l} = \frac{\frac{D}{d} - \frac{D}{d} \cdot \frac{1}{k+1}}{\frac{D}{d} - 1},$$

odnosno uz uvrštenje za $\frac{D}{d} = K+1$

$$\frac{v}{l} = \frac{K+1 - \frac{K+1}{k+1}}{K+1 - 1} = \frac{(K+1)\left(1 - \frac{1}{k+1}\right)}{K} = \frac{k}{K} \cdot \frac{K+1}{k+1}. \quad (74)$$

Uvrstimo li to u (73) dobivamo:

$$p = \frac{19 \cdot \frac{k}{K} \cdot \frac{K+1}{k+1} \left[k^2 + 3k + 3 \right]}{(k+1)^2 + \frac{(k+1)^2}{K+1} + \frac{(k+1)^2}{(K+1)^2}} = \frac{19 \cdot \frac{k}{K} \cdot \frac{(K+1)^3}{(k+1)^3} \left[k^2 + 3k + 3 \right]}{K^2 + 3K + 3}. \quad (75)$$

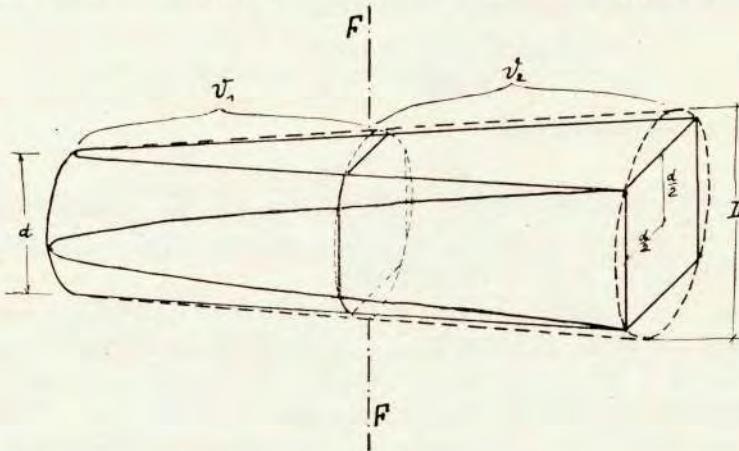
Po toj formuli onda možemo izračunati procente otpadaka za slučajeve, gdje je $K > k$.

$$\text{Tako n. pr. dobivamo za } \frac{K}{p} = \frac{|0.6|0.8|1.0|}{|16|14|13|} \}. \quad (76)$$

c) Koeficijenat pada (K) samog trupca $K < k = \sqrt{2} - 1$.

Zamislimo se malko najprije u slučaj, da je K upravo = 0. Koliki je onda otpadak? U tome je slučaju trupac valjkast, a pošto u njegov profil na debljem kraju upisujemo oštrougli kvadrat, pa trupac obradujemo ravninama paralelnim uzdužnoj njegovoј osi, nastupa zapravo slučaj oštrog obradivanja valjkastog trupca. Kod g. prof. Dr. Levakovića [formula (4) u uvodu spomenute radnje, vidi Šum. List 1925. str. 215.] je za taj slučaj izračunat kao % otpatka $p = 36.4\%$.

Koliki su otpatci, kada je $0 < K < k = 0.4142$? Narišimo si u sl. 23. slučaj da je $K = k$. Raspolovimo taj trupac prerezom F (Vidi sl. 23.). Volumen čitavog trupca nazovimo sa V , volumen dijela trupčevog na lijevo od F sa V_1 , na desno sa V_2 , pripadne procente otpadaka sa p_1 i p_2 .



Sl. 23.

Onda je

$$\frac{p_1 V_1 + p_2 V_2}{V} = 19.2. \quad (77)$$

Pošto tanja pola imade koeficijenat pada = 0.207, kako je to pod **B.** 1. c) razmotreno, to je i $p_1 = 7.6\%$. Kolik je koef. pada dijela trupca na desno od prereza F i kolik je pripadni p_2 ? Koef. pada toga dijela jeste prema slici:

$$\frac{\frac{D-d}{2}}{\frac{D+d}{2}} = \frac{D-d}{D+d} = \frac{k}{k+2} = 0.17156, \quad (78)$$

jer je promjer trupca kod prereza F upravo jednak $\frac{D+d}{2}$.

Hoću zapravo da ustanovim, koliki je p_2 za desnu polu našeg trupca, t. j. za polu koef. pada 0.17156 .

Uvrstimo li u (77) pripadne volumene V_1 , V_2 i V , dobivamo:

$$\frac{7 \cdot 6 \cdot \frac{\pi l}{24} \left[\left(\frac{D+d}{2} \right)^2 + \frac{D+d}{2} \cdot d + d^2 \right] + p_2 \frac{\pi l}{24} \left[D^2 + \frac{D+d}{2} \cdot D + \left(\frac{D+d}{2} \right)^2 \right]}{\frac{\pi l}{12} \cdot \left[D^2 + Dd + d^2 \right]} = 19.2. \quad (79)$$

Odatle možemo izračunati p_2 , t. j. zapravo procent otpatka, koji pripada tipu **C.** isijecanja kvadratne merkantilne grede i koeficientu pada $K = 0.17156$.

Najprije podijelimo brojnik i nazivnik lijevog izraza u (79) sa d^2 . Dobivamo:

$$\frac{7 \cdot 6 \left[\left(\frac{D+d}{2d} \right)^2 + \frac{D+d}{2d} + 1 \right] + p_2 \left[\frac{D^2}{d^2} + \frac{D+d}{2d} \cdot \frac{D}{d} + \left(\frac{D+d}{2d} \right)^2 \right]}{2 \left[\frac{D^2}{d^2} + \frac{D}{d} + 1 \right]} = 19.2.$$

Nakon kratkih modifikacija i uz uvrštenje $\frac{D-d}{d} = k = 0.4142$, dobivamo

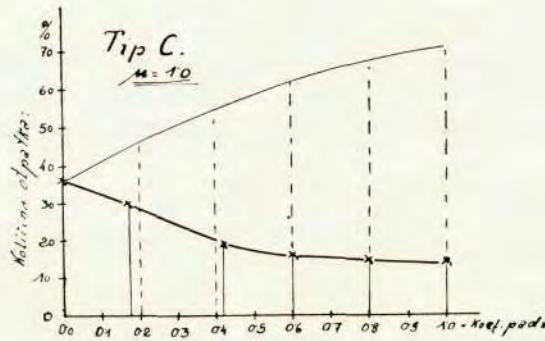
$$\frac{27.8478 + p_2 \cdot 4.57839}{8.82832} = 19.2.$$

Odnosno odavle dobivamo:

$$p_2 = 30\%.$$

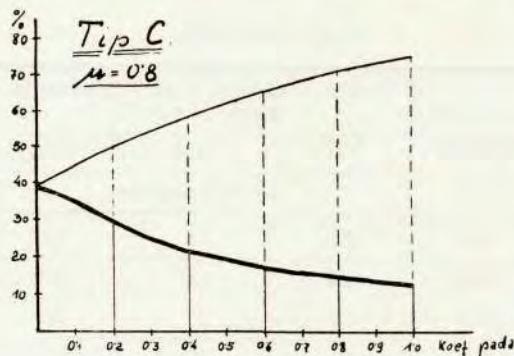
To je dakle procent otpatka, koji pripada tipu **C.** a koeficientu pada 0.17156 . Za druge koef. pada $K < k$ nećemo računati otpadak, jer već imamo dovoljno podataka za grafičku interpolaciju.

Skupimo sve podatke, što smo ih izračunali ovdje pod **C.** 1. Najprije smo ustanovili, da je za $K = 0.4142$ postotak otpatka $= 19.2\%$. Nadalje smo ustanovili, da je za $K = 0.6$ procent otpatka 16% ; za $K = 0.8$, da je 14% , a za $K = 1.0$, da je 13% . Za $K = 0$ smo ustanovili, da p iznosi 36.4% , a za $K = 0.17$, da iznosi 30% . Nanesimo sve te podatke u koordinatni sustav. Koeficienti pada neka budu apscise, a ordinate neka prikazuju pripadne procente otpadaka.

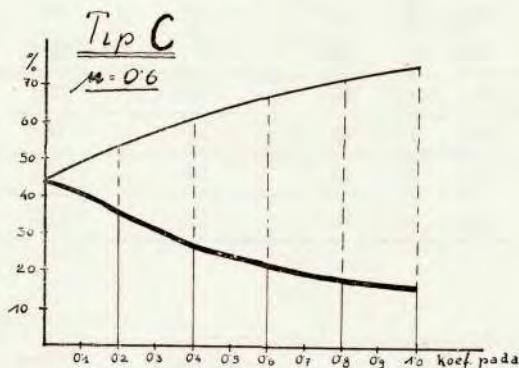


Sl. 24.

Tako je u slici 24. dobivena krivulja deblje izvučena. Tanja (gornja) krivulja prikazuje opet otpatke za pripadno posve oštrosijecanje greda. (Prema g. prof. Dr. Levakoviću.) Ta gornja krivulja je i u sliku 24. uvertana zato, da se vidi, kolike su razlike u otpacima, obrađuju li se trupe oštrosijecanje greda i opet obrađuju li se merkantilno po tipu **C**.



Sl. 25.



Sl. 26.

2. Temeljna poprečna forma istesavane grede nije kvadrat.

Kada je koeficijenat pada (K) upravo $K = k = \sqrt{1 + \mu^2} - 1$, onda su opet procenti otpadaka jednaki onima kod obrade tipa **B**. Kod koeficijenata pada manjih i većih od $k = \sqrt{1 + \mu^2} - 1$ dadu se izvesti na temelju svega, što je do sada rečeno, formule, po kojima se mogu računati traženi procenti.

Držim, da bi nas odviše daleko odvelo, kada bi ovdje razmatrali i računali te razne slučajeve. Zadovoljiti će se time, da donesem konačnu tabelu. Kako rekoh, na temelju svega, što je dosada rečeno, može si svatko lako naći put, da te razne procente izračuna onom tačnošću, koju želi.

Pripominjem, da kod koeficijenta pada $K = 0.0$ nastupa slučaj oštrog sijecanja greda iz valjkastih trupaca.

3. Zaključak za obradbu po tipu C.

Skupimo sve, što je pod **C** računano. Dobivamo tabelu XIII., koja nam na temelju dvaju ulaza, μ i K , daje procente otpadaka kod isijecanja greda tipa **C**.

T a b e l a XIII.

Koefic. pada samog trupca $K =$	Profilni koeficijent grede istesavane iz trupca po tipu C.		
	1·0	0·8	0·6
	postotak otpatka:		
0·0	36	38	44
0·1	33	34	40
0·2	27	29	36
0·3	23	25	31
0·4	19	21	27
0·5	17	19	24
0·6	16	17	22
0·7	15	16	20
0·8	14	15	18
0·9	13	14	17
1·0	13	13	16

Dužnost mi je da spomenem, kako ta tabela zapravo nije računana posve eksaktno. Računom su naime zapravo dobivene tek po neke brojke, a ostale su grafički, često i dosta grubo interpolisane. Slično je bilo i kod tabele XII. Zadovoljavam se naime time, da sam pokazao put, kojim svaki može izračunati tražene procente sa povoljnom tačnošću, i da sam dao u glavnom sliku o tome, koliki su ti procenti.

Kao što je u slikama 16., 20. i 21. grafički prikazana količina otpadaka kod tesanja greda po tipu **B**, tako prikazuju slike 24., 25. i 26. količine otpadaka za tesanje po tipu **C**. — naime zapravo deblje izvučene krivulje u tim slikama, i to slika 24. za slučaj, da je $\mu = 1·0$, slika 25. za $\mu = 0·8$ i slika 26. za $\mu = 0·6$. Gornje, tanje izvučene krivulje u tim slikama prikazuju otpatke za slučaj posve oštrog isijecanja greda. Te gornje krivulje urisane su u slike poradi toga, da se vidi razlika između otpadaka kod oštrog i otpadaka kod merkantilnog obradivanja oblovine. Razlike naime u ordinatama gornje (tanje) i donje (deblje) krivulje u slikama 24., 25. i 26. prikazuju slikovito razliku između oštrog tesanja i tesanje greda po tipu **C**.

Zaključak.

U glavnom je odgovoreno na uvodno postavljeno pitanje.

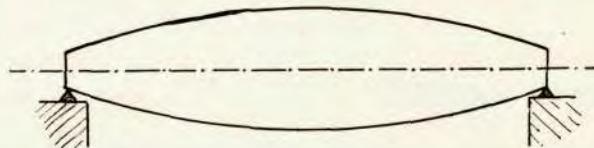
Količine otpadaka, što smo ih izračunali, mogu biti općenito i same po sebi od interesa. One postaju međutim važnije u usporedbi među sobom i u usporedbi sa količinama otpadaka kod isijecanja oštrobridnih greda.

U vezi sa količinama otpadaka kod isijecanja greda moraju se riješavati i neka druga važnija pitanja. Kako ta pitanja ne spadaju u okvir ovog razmatranja, nabacit ću ih ovdje samo površno i djelomično. Detaljno njihovo obradivanje pridržajem si za drugu zgodu.

Evo nekoliko tih pitanja.

Imade li podjela u t. zv. „Scharfkantig“, „Baumkantig“ i „Waldkantig“, kako je uobičajena u mnogim uzancama, teoretski opravdanu bazu?

Nadalje, ako li se grede upotrebljuju u građevne, konstruktivne, nosače svrhe, zar je onda najbolje oštrotisijecanje greda, u slučaju, kada su trupci punodrvni, i u slučaju, kada su malodrvni? Zar su grede, koje su transverzalno i longitudinalno posvema punodrvne zbilja i najekonomičnije? Zar je najbolje isijecati iz trupaca upravo takove grede? Zar je kod njihovog isijecanja, srazmjerno, otpadak u minimumu, a tehnička uporabivost u maksimumu? Zar su longitudinalno i transverzalno punodrvni profili baš ekonomični profili?



Sl. 27.

Evo, na pr. trupci, koji su punodrvni. Zar je iz njih najekonomičnije isijecati baš oštrotisijecne grede? Znamo, kada grede imadu da posluže u građevne svrhe više manje kao stupovi, da je onda direktno luksus, direktno gubitak na materijalu, ako se oblovina uopće išta longitudinalno obrađuje. Oblovina kod ovake uporabe služi isto, kao što je služila stablu u samoj prirodi, osobito ako su stupovi upeti na svome donjem kraju. Kod ovake je upotrebe longitudinalna malodrvnost do izvjesnog stepena upravo dobro došla!

Isto je i kod konzolnih nosača. Ako li se išta ima da obraduje, izgleda, da bi kod potonjih najekonomičnija obradba bila na način opisan pod II. A. ovoga razmatranja.

Upotrebljuju li se grede kao slobodni nosači, poduprti s dva kraja, znamo, da bi onda općenito ti nosači najekonomičnije longitudinalno morali izgledati nekako, kako je skicirano u sl. 27. tako, da bude općenito popr. ploha u sredini plohe maksimalna.

Zar to daju oštrobridne grede? Izgleda, da bi kod takih nosača bilo najekonomičnije isijecanje na način opisan pod II. **C.** ili II. **B.**, već prema dužini i malodrvnosti oblovine.

Trebalo bi dakle općenito pronaći najekonomičnije profile (tipove) greda, kako transverzalno, tako i longitudinalno.

Pravokutno-oštrobridni profili nisu općenito najekonomičniji. To nam pokazuje i sama praksa, koja ih rabi obično samo tamo, gdje ima da ugode oku ili da posluže u kakve specijalne svrhe. Kod njih nije otpadak minimalan, a tehnička upotreba uvijek maksimalna.

Ima još pitanja, koja bi se morala obrađivati u vezi s količinama otpadaka, međutim, kako rekoh, pridržajem ih zajedno sa rešavanjem spomenutih pitanja za drugu zgodu.

Résumé. Poutres à vives arêtes sont pas toujours des plus économiques. On voit normalement dans la pratique que les profils transversaux des poutres sont plus ou moins flacheux, de même que les profils longitudinaux sont plus ou moins coniques. L'auteur calcule sur une base précise le pourcentage du déchet pour le cas du débit de bois rond en diverses types des poutres de cette qualité. Conjointement avec le problème de la quantité du déchet, l'auteur soulève aussi la question de la forme des poutres les plus économiques, c'est-à-dire des profils du plus petit déchet et, en même temps, de la plus grande force portative.

Ing. MILAN ANIĆ, ZAGREB:

EKSURZIJA ZAGREBAČKIH APSOLVENATA ŠUMARSTVA U ČEHOSLOVAČKU.

(UNE EXCURSION DES ÉTUDIANTS DE LA FACULTÉ
FORESTIÈRE DE ZAGREB DANS LES FORÊTS
TCHÉCOSLOVAQUES).

Poznato je, koliku važnost imaju ekskurzije za slušače šumarstva. Pravo shvaćanje svega onoga, što se čuje u školskim klupama, postaje potpunim tek onda, kad se to vidi i u prirodi. Tokom studija imali smo prilike, da na ekskurzijama po našoj domovini razgledamo više šumskih objekata u raznom stadiju njihova uređenja. Odavna nas je međutim vodila želja, da bar na završetku studija pogledamo šumarske prilike i negdje u inostranstvu — znajući dobro, da će nam se kao gotovim šumarima rijetko pružiti takova prilika. Naše stu-

dentsko udruženje, imajući pred očima korist naučnih ekskurzija, pa dekanat našeg fakulteta i uprava fakultetskog dobra »Maksimir«, pomogli su novčano našu akciju oko ostvarenja te ekskurzije.

Kako svaka evropska država pokazuje zasebnu sliku i teorijskog i praktičnog šumarstva, koja je obično rezultanta raznoličnih uplivnih faktora, važno je pitanje bilo, koji smjer da se — prema raspoloživim sredstvima — dade ekskurziji. Prijedlog, da se ekskurzijom posjeti Čehoslovačka i njezine šume, bio je primljen jednoglasno i s velikim oduševljenjem. Radovali smo se unaprijed mnogo toj ekskurziji — koliko zbog tog, što ćemo vidjeti čehoslovačke lijepo uređene šume i pogledati najvažnije njene kulturne centre, toliko i zbog toga, što ćemo se upoznati s kolegama i braćom Čehoslovacima.

Vodstvo i pripremne radove preuzeo je s velikom ljubaznošću gosp. Prof. Dr. A. Ugrenović. Ekskurzija je izvršena u vremenu od 28. VI. do 8. VII. ove god.

Dne 28. VI. krenusmo brzim vozom iz Zagreba preko Slovenije i Austrije. Čitav smo dan budno promatrali krajeve, kojima smo prolazili. Slovenske planine, između kojih je vješto provučena željeznička pruga, pa — kudikamo više — veličanstveni Semering, pružali su nam svaki čas drugu, novu sliku — sve ljepšu za ljepšom. Naveče stigosmo u Beč, gdje smo prekonačili. Sutradan oko 19,15 h, nakon vožnje kroz prostrana češka polja i šume preko starog Tabora, došli smo u najvažniji kulturni centar Čehoslovačke — u Zlatu Prahu. Na stanici su nas dočekala gg. Ing. Malec, vrhovni komesar ministarstva poljoprivrede; profesori šumarske visoke škole Dr. Laks (dekan), Ing. G. Jirsik, Ing. Dr. V. Kaisler i Dr. V. Ševčík; asistenti Ing. Rychnyl, Dr. Ing. Engartl, Dr. Ing. J. Sigmond, Ing. Blažek i Sklenička, te slušači i apsolventi visoke šumarske škole. U kolodvorskoj čekaonici srdačno nas je pozdravio gosp. dekan Prof. Dr. Laks, na što se s naše strane zahvalio naš voda gosp. Prof. Ugrenović.

Laganom šetnjom kroz grad, a u pratnji gg. asistenata, slušača i apsolvenata stigosmo za desetak časaka u »Švehlovu kolej«, gdje nam je pripremljeno konačište i zajednička večera, koja je prošla u najugodnijem raspoloženju i pjesmi, a izmijenjeno je više toplih i bratskih zdravica i od strane gg. profesora i od strane studenata.

Sutradan, t. j. 30. VI., iza doručka pohodili smo u pratnji gosp. Ing. Maleca i gg. asistenata šumar. visoke škole naše poslanstvo, koje se nalazi na Velkopřevorskim namještima u staroj palači vitezova malteškog reda. Putem do poslanstva prošli smo najstarijim dijelom grada, gdje smo upozoren na važnije historijske činjenice, koje se odnose na taj dio. Naš poslanik gosp. Ministar Dr. G. Andelinović primio nas je u poslanstvu i zadržao se s nama neko vrijeme. Prosvjetni referent poslanstva gosp. Prof. Prohaska pokazao nam je po tom sve prostorije poslanstva.

Iza toga nam je pri zakusci u restauraciji »Stara zbrojnica« razložio gosp. vrhovni komesar Ing. Malec u našem jeziku ukratko današnje stanje šumarstva u čehoslovačkoj republici. Čehoslovačka imade cca 5 milijuna ha šume, što čini $\frac{1}{3}$ od sveukupne površine. Po procentu šumovitosti u nizu evropskih država stoji Čehoslovačka neposredno ispred naše države. Najveći povezani šumske kompleksi nalaze se u istočnoj

polovici republike, t. j. u Slovačkoj i Podkarpatskoj Rusiji. Prostrane nizine oko rijeke Labe u Češkoj, pa oko Morave i Dunava, siromašne su na šumama. Prema kategoriji posjeda najviše ima privatnih šuma, t. j. oko 2,650.000 ha. Najveći procenat privatnih, a najmanji državnih šuma je u Češkoj. Taj se odnos spram istoka postepeno mijenja, tako da je u Podkarpatskoj Rusiji obrnuto. Agrarnom reformom znatno se povećao procenat drž. šuma.

U Češkoj prevladavaju četinjaće šume nad lisnatim i mješovitim šumama. Čistih smrekovih sastojina ima u Češkoj preko 50%. U čistim sastojinama dolazi mnogo i »jugočeška borovica« (*Pinus silvestris*), koja da je za 20% vrednija od »poljske borovice«. U Moravskoj prevladavaju lišćari i mješovite sastojine. U zapadnoj Slovačkoj dolaze u velikoj mjeri čiste bukove sastojine, koje se prostiru na istok daleko u Podkarpatsku Rusiju, gdje naglo prelaze u četinjaće sastojine. U Slovačkoj i Podkarpatskoj Rusiji imade i hrasta. Ariš dobro uspijeva na vapnenastim partijama.

U Češkoj, Moravskoj i Šleziji šumsko je gospodarstvo posvema uređeno i stoji na visokom stepenu, dok je u Slovačkoj i Podkarpatskoj Rusiji uređivanje šumskog gospodarstva gotovo u počecima.

Sa šumama se upravlja na dva načina, i to prema šumarničkom i nadšumarskom sistemu. Po nadšumarskom sistemu upravljaju se bivše austrijske i ugarske državne šume, a po šumarničkom sistemu upravljaju se većinom privatne šume.

Gledom na obranu šuma poduzimaju se danas potrebne mjere. Najopasniji neprijatelj smrekovih šuma je Limantria Monacha. U Slovačkoj i Podkarpatskoj Rusiji najviše šume stradaju od vjetra. Paša je stoke tamo još uobičajena. Povećavanjem produktivnosti planinskih pašnjaka nastoji se sve više doskočiti tome zlu.

Od prosječnog ukupnog godišnjeg prirasta — oko 18 milijona m³ drva — otpada po prilici 60% na tehničko, a 40% na ogrjevno drvo.

Šumski se proizvodi transportuju raznim točilima, žicarama, šumskim putovima i željeznicama, pa splavarenjem. Transport splavarenjem najbolje je razvijen na krajnjem zapadu, t. j. po Šumavi i Vltavi i njenim pritocima, pa na krajnjem istoku — po Tisi i njenim pritocima. Za izgradnju posve zadovoljavajuće željezničke mreže u Slovačkoj i Podkarpatskoj Rusiji trebat će još mnogo vremena i žrtava.

Drvna je industrija i trgovina dosta razvijena. U zemlji imade svega oko 3.180 strugara. Uz strugarstvo važna je industrija papira, koja godišnje preraduje više od 900.000 m³ drva. Imade u svemu oko 60 tvornica papira i 20 tvornica celuloze.

S obzirom na trgovinu drvom Čehoslovačka spada u eksportne zemlje. Aktivnosti trgovackog bilansa uopće mnogo doprinaša izvoz drveta. Poslije šećera drvo je najvažniji izvozni artikl. Izvoz ide najviše u smjeru zapada.

Uprava drž. šuma i domena je u rukama Generalne direkcije drž. šuma i domena, zasebnog odjeljenja Ministarstva Poljoprivrede. Pod Gener. direkciju potпадa 11 šumarskih ravnateljstava: u Češkoj, Moravskoj i Šleskoj 4, u Slovačkoj 4 i u Podkarpatskoj Rusiji 3. Pojedinim ravnateljstvima podvrgnute su šumske uprave, koje obuhvataju od 4.000 do najviše 12.000 ha. U svim je instancijama razlučena šumarska drž. nadzorna i policijska služba od uprave drž. šuma.

Šumarsku nastavu vrše dvije visoke škole — u Brnu i Pragu, 4 srednje i 5 škola za čuvare šuma. Škol. god. 1919./20. osnovana je »Visoká škola zemědělského a lesního inženýrství« u Pragu i samostalna »Visoka škola zemědělská« sa poljoprivrednim i šumarskim odsjekom u Brnu. Visoka škola u Pragu danas je samostalno odjeljenje češke visoke tehničke škole. Njome upravlja profesorski zbor sa dekanom na čelu. Samostalnom visokom školom u Brnu upravlja profesorski zbor sa rektorom na čelu. Svakom odsjeku upravlja stručni zbor i dekan. Studij šumarstva traje za sada na obim ovim školama četiri godine. Uz pojedinačne polažu se dva državna ispita. Prvi državni obuhvata pripravne discipline, i to: osnove više matematike, opću i specijalnu botaniku, dendrologiju s anatomijom dravlja, pedologiju, nižu geodeziju i nacionalnu ekonomiju. Drugi ili stručni ispit obuhvata čisto šumarske predmete: uzgajanje šuma, obranu šuma, upotrebu šuma, uređivanje šuma sa šumskom statikom i šumarsko gradevinarstvo. Prvi se državni ispit polaže redovno koncem 4. semestra, a drugi koncem 8. semestra. Drugi se državni dijeli na praktički i teoretski ispit. Kod praktičnog ispita ima kandidat izraditi zadane zadatke, gdje će pokazati vještina u upotrebljavanju svih glavnih ispitnih predmeta. Tek po uspjehu na ovom ispitu prepušta se kandidat teoretskom ispitu.

Poslije toga predavanja pogledali smo iz autokare znamenitosti grada Praga. Pošli smo od Stare vijećnice i provezli se ispred Husova spomenika, Parlamenta, preko Hradčana, pokraj katedrale Sv. Vida, Strachovske biblioteke, kroz četvrt Bubenč, pokraj parka Stromovke, vojno-geografskog instituta, velesajma, Strossmayerova trga, Příkopy, preko Vaclavsky naměsty, kroz četvrt Nusle, ispred ubožnica (»Masarykovy domovy«) i spustili se preko starog Višehrada na Vltavu. Iza ručka na Slovanskom ostrvu razišli smo se u grupama gradom i proveli cijelo podne u razgledavanju grada.

Sutra, t. j. 1. VII., dopodne posvetili smo razgledavanju visoke šumarske škole. Škola se nalazi u parku Havličkovi Sadi u predgradu Kraljevski Vinohradi. Ponajprije smo pohodili dekanat visoke škole, gdje nas je srdačno primio i pozdravio gosp. Prof. V. Kaisler. U istoj zgradi, gdje je dekanat, razgledali smo zavod za zoologiju (Prof. Dr. J. Zele) i zavod za kemiju. U drugoj zgradi pregledali smo zavod za dendrometriju i računanje vrijednosti šuma, zavod za iskorišćavanje šuma, gdje je bila uz ostalo izložena velika kolekcija raznih modela o načinima izrade i izvoza šumskih produkata, nadalje zavod za uređivanje šuma i geodeziju, zavod za šumarsko-inženjerske predmete, zavod za entomologiju i biologiju lovne zvjeradi, zavod za obranu šuma, zavod za uzgajanje šuma i konačno zavod za dendrologiju. Po bogatim i lijepo uređenim zbirkama svih zavoda, kojima su nas sa velikom susretljivošću provela gg. profesori i njihovi asistenti — upozoravajući nas na sve važnosti, upada odmah svakom u oči ogroman rad, koji je uložen i koji se ulaže oko izgradnje tih zbirk.

Na izlazu iz zgrade oprostimo se uz lijepe oprosne govore gosp. Prof. Kaislera i gosp. Prof. Ugrenovića sa gospodom profesorima visoke šum. škole. Odatile usput pregledali smo prije ručka u posebnoj zgradi zavod za anatomiju divljači i zavod za bakteriologiju.

Poslije podne smo proveli u razgledavanju grada, a naveče smo posjetili čuveno praško »Narodno divadlo«, gdje smo gledali Dvořakovu

operu »Rusalku«. Iza toga oprostili smo se s gospodom asistentima, kolegama studentima i apsolventima, s kojima smo tako ugodno proveli posljednja dva dana.

Sutra, 2. VII., rano ostavili smo Prag. Ispratio nas je gosp. vrh. komesar Ing. M a l e c. Oko podne bili smo u Brnu. Na kolodvoru su nas dočekali: gosp. Prof. Dr. R. Haša, dekan visoke šumarske škole, izašlaniči uprave šuma grada Brna gg. dr. B. V i n c e n t i K. T e x l, g. Ing. Š i m i č e k, te kolege apsolventi i slušači visoke šum. škole. Već prvi susretaj bio je osobito drag. Stan nam je pripremljen u hotelu »Astoriji«.

Iza zajedničkog ručka u »Astoriji«, uputili smo se posebnim tramwayem, da razgledamo šumarsku visoku školu, gdje nas je u rektoratu u ime gosp. rektora Ing. O p l e t a l a pozdravio gosp. dekan dr. Haša. Škola se nalazi na periferiji sjeverne strane grada Brna. Smještena je u dvije ogromne zgrade. U jednoj — starijoj — zgradi smješten je poljoprivredni odsjek, a u drugoj — novoj — šumarski odsjek.

Iza što smo ubilježili svoja imena u spomen-knjigu rektorata, razgledali smo vanredno bogate zbirke i kabinete, laboratorije i predavaonice. Zadivio nas je njihov uredaj i kompletnost. Gospoda profesori i njihovi asistenti vodili su nas sa bratskom ljubaznošću kroz pojedine zavode nastojeći nas upozoriti na sve znamenitosti. Važnije i interesantnije stvari bile su zgodno izložene, kako bi nam bilo omogućeno u kratko vrijeme pregledati što više toga. Pregledavali smo redom: zavod za geodeziju, zavod za dendrometriju, uređivanje šuma i računanje vrijednosti šuma, zatim zavod za obranu šuma i lovstvo, zavod za inženjerske predmete, zavod za iskoriščavanje šuma, zavod za primijenjenu zoologiju, zavod za opću i analitičku kemiju, zavod za dendrologiju, fitopatologiju i šumar. bakteriologiju, te konačno zavod za uzgajanje šuma. »Visoká škola zemědělská« ima u svoja ova odsjeka svega 26 naučnih zavoda, a od ovih je 7 za čisto šumarske predmete, 10 za poljoprivredne, i 9 za zajedničke nauke. Usput smo osobito srdačno bili primljeni u Udruženju slušača šumarskog inženjerstva.

Pri povratku u hotel »Astoriju« dobio je svaki učesnik ekskurzije štampalu knjižicu u našem jeziku, u kojoj je prikazan opis i gospodarenje sa šumama grada Brna, gdje ćemo sutrašnji dan provesti. Uz knjižicu priložena je posebna karta šuma grada Brna sa ucertanim putem naše ekskurzije.

U 21 h prireden nam je banket u istom hotelu, gdje je izmijenjeno više toplih zdravica. Gosp. Prof. Dr. U g r e n o v i Ć zahvalio se u svom govoru braću Čehoslovacima na srdačnom prijemu istaknuvši pri tom veze naših Jugoslavena sa Čehoslovacima u ranijim vremenima baš na polju šumarstva.

Sutradan rano krenusmo autobusom u pratnji upravnika šuma grada Brna gosp. H o r a č e k a, ministarskog savjetnika gosp. Ing. B e r n a r d a, gg. gradskih šumara, gg. profesora, asistenata i slušača visoke šum. škole u pravcu gradskih šuma. Nakon vožnje od 36 km kroz bogata i široka polja, te lijepa i uredna sela stigli smo na sam objekt — u revir Deblin. Na samom ulazu u šumu priredila su braća Čehoslovaci u našu počast oveći slavoluk, iskićen zelenilom, a na njem je bilo ispisano crnogoričnim grančicama »Dobro došli!«. Iznad njega u sredini lepršala je velika jugoslavenska zastava, a njoj sa svake strane po jedna manja

čehoslovačka. Tu nas je lijepo pozdravio gosp. upravnik šuma Horaček, a zahvalio mu se od naše strane gosp. Prof. Ugrenović. Iza toga smo se uputili pod vodstvom gosp. Horačeka, da razgledavamo njihove šume.

Razgledavanjem lijepih tih šuma brzo smo se uvjerili, da se tu vodi posvema racionalno i do kraja intenzivno gospodarenje. U gospodarenju s tim šumama — kako vidjesmo — provada se doista onaj pravi zadatak valjanog šumskog gospodarenja, t. j. iskorišćuju se posvema mrtve prirodne snage u tlu i žive prirodne snage u bilinskom svijetu i inače. Budno se vodi briga oko sačuvanja trajne produkcione snage tla. Na pojedinim položajima i tlima zasadene su i uzgajaju se samo odgovarajuće vrsti drveća, a na vjetru izloženim mjestima podignuti su posvuda vjetrobrani projeci.

Na posjećenim sječinama pobiru se otpaci kod tesanja kao i kora, jer su ti otpaci i kora — po mišljenju njihovih stručnjaka — štetni u sastojini zbog toga, što svijetlo reflektujući se sa njihovih površina nepovoljno djeluje na prilike u sastojini. Ti se otpaci i kora slažu uz putove u pravilne hrpe i prodaju se za ogrjev. Panjevi u sječinama vade se napolje i daju se seljacima za ogrjev, a oni za uzvrat obavljaju kulturne radnje.

Sa šumom se gospodari po principu sastojinskog gospodarenja. Svaka je sastojina za sebe jedinica u gospodarenju. Pri određivanju godišnjeg etata ne pravi se razlika između glavnog i međuprihoda. Ophodnja se udešava prema stanišnim prilikama. U uzgajanju šuma provada se princip napuštanja svakog šablonskog podizanja i uzgajanja šuma i nastoji se posvuda prikloniti k prirodnim oblicima šume. Velika se briga vodi oko toga, da se posjećene površine pravovremeno i što kompletnije naplude poželjnim vrstama. Bonitiranje u tamošnjem šumskom gospodarenju provada se na osnovi vegetacije tla, t. j. sistema ruskog i finskog (Morosov, Cajander). To je bonitiranje doista ondje i moguće, jer paše u šumi uopće nema. Kod proređivanja sastojina provada se pravilo »često i umjereni«. Proređivanjem se prekida sklop tek toliko, da se za par godina sastojina opet sklopi. Proreda se povraća na isto mjesto poprilići svake 5. godine. Proredni se materijal raznolično unovčuje. Deblje smrekove oblice prodaju se najbolje kao rudničko drvo. Oblice sa promjerom od 6 do 10 cm prodaju se za podloške pod parkete, oblice nešto manjeg promjera za pomoćne betonske naprave, a još manje za plotove. Šumska uprava vodi brigu o tom, da pravovremeno iznaša na prodaju i ogrjevno i građevno drvo. Seljaštvo nabavlja potrebno drvo kupom, tako da šumske krađe uopće nema.

Na otislinama zasadena je posvuda akacija, koja je inače ondje cijenjena jednako kao hrast. Mnogo se unovčuje kao vinogradsko kolje, a 15 cm debelu (20 god. staru) traže dosta kolari. Na mrazištima zasadjen je *Fraxinus americana*, koji dobro uspijeva. Na močvarnim mjestima provada se odvodnja.

Najopasniji neprijatelj lijepih ondješnjih smrekovih šuma je *Lima* *Monacha*. Opaženo je, da u nestaćici smreke rado napada bor (*Pinus silvestris*), pa i krumpir na susjednom polju. Da se uzmogne pravovremeno opaziti kretanje štetnih gusjenica toga leptira, postavljaju se u sastojinama na nekim stablima u visini 1'30 m ljestivi prsteni. Ti prsteni

zadrže svoju ljepivost i do jedan mjesec dana. Gusjenice, penjući se uz stablo, hvataju se na tim ljepivim prstenima. Na lipi, koje također mnogo imade, najčešće dolazi *Bombix lanestris*.

Izvala nema. Sastojina se postepenim i umjerenim proredivanjem privikava s jedne strane na vjetar, dok su s druge strane rubovi starijih sastojina zaštićeni valjanim vjetrobranim pojasom.

U borovim sastojinama, koje se rano same od sebe proređuju, podstijava se — u svrhu zaštite tla — jela, smreka, bukva, grab, lipa, t. j. vrsti, koje podnose sjenu i polusjenu.

Iza što smo prošli 12 odjela ovog revira, bili smo počašćeni bogatom zakuskom, a zatim smo se prevezli u revir Vohančice. Stanje ovog revira također nas je zadivilo. Dugo smo prolazili lijepim mješovitim sastojinama hrasta i bukve, a nakon toga prevezli smo se u revir Svinošice. Čitav ovaj revir leži na kremenim konglomeratima, gdje šuma osobito dobro uspijeva. U odjelima, kojima smo prošli, naišli smo na mnogo izrađenih sortimenata, naročito jelovih, smrekovih i borovih oblica, pravilno složenih uz puteve. Jelove i smrekove oblice unovčuju se u glavnom kao celulozno drvo, a borove kao ogrjev. Grane su također na sječinama pobrane i složene u složaje. Prodaju se seljacima za ogrjev. Svi radovi oko izrade šumskih produkata vrše se u vlastitoj režiji. Na licitacijama se prodaju posve gotovi i složeni sortimenti, tako da kupac ima u šumi tek toliko posla, koliko mu je potrebno za izvoz.

U mješovitim se sastojinama namjerno uzgaja, kako smo opazili, posvuda bukva, jer ona osim toga, što vrlo dobro štiti tlo, najbolje formiše vrijednu sastojinu.

Velika se pažnja posvećuje lovnu. U hrastovim i bukovim sastojinama, gdje iza prorede radi većeg pristupa svjetlu izbiju postrani pupovi — živići — i razviju se u grane, obavlja se kresanje tih grana. Te grane — kao i u sječinama preostalo lišće od hrasta, bukve i javora — posebno se suše i slažu u lisnike, odakle se zimi daje divljači u posebno napravljenim hraništima. Jarebika (*Sorbus aucuparia*) posvuda se ostavlja za hranu pticama. Na više mjesta naišli smo na slike sv. Huberta, zaštitnika lovaca, obješenih na stablima u visini oko 3 m.

Pri ručku, koji nam je priređen u šumi, posjetio nas je načelnik grada Brna gosp. Karel Toměš sa nekoliko gradskih zastupnika. Tom su nas zgodom gg. gradski šumari upoznali sa stanjem šuma grada Brna u općenitim crtama. Današnji opseg tih šuma iznosi 5.360 ha, a sastoji se iz 7 revira, koji su medusobno odijeljeni. Sjelo glavne uprave je u Kuřimu, koji je 13'5 km udaljen od grada Brna. Najviša tačka u tom imanju je u reviru svinošičkom na grebenu Babylom, a iznosi 563 m. Važno je spomenuti, da se baš na području ovog imanja stiču dvije forme flore: južnoistočno-evropska, t. zv. pontska, sa srednjo-evropskom.

Pojedino drveće zastupano je ovako: smreke ima 30%, jele 28%, bora 20%, hrasta 10%, ariša 4%, bukve 6%; osim toga ima briješta, javora, lipe, graba, johe, borovca i pseudočuge — svega oko 2%. Šume se pomlađuju prirodnim putom. Umjetnim se načinom popunjavaju vrijednije vrsti, kao ariš i hrast, i to ondje, gdje nema starih stabala. Cilj je gospodarenju postignuće najvećeg kvalitativnog i kvantitativnog prirasta.

Sa šumama se upravlja po šumarničkom sistemu. Svim šumama upravlja zbor od 9 članova. Predsjednik toga zbora ujedno je i referent

pred gradskim vijećem. Centralnom uredu podvrgnuti su izravno revirni šumari. Najveći revir ne prelazi 1000 ha. Lugarski srezovi iznose najviše 250—300 ha. Knjigovodstvo se vodi po amerikanskom načinu.

Pod večer smo stigli autom u Krtine, gdje nas je osobito srdačno primio upravnik dobra visoke škole zemljodjelske Adamov gosp. Ing. G. Artner. Odsjeli smo u zgradu visoke škole, bivšem dvorcu kneza Liechtensteina, gdje sada stanuju studenti, kad izvode praktične rade.

Državna uprava preuzela je 1923. g. imanje Adamov od dotadanjeg vlasnika kneza Liechtensteina i dodijelila ga kao školsko dobro šumar. visokoj školi u Brnu. Posjed zaprema oko 7.135 ha površine, a od toga ima šume 6.935 ha. Šuma je razdijeljena na 7 revira. Dobrom upravlja odbor, izabran po profesorskom zboru šumarskog odsjeka visoke škole. U odboru su zastupane sa svojim referentima ove struke: uzgajanje šuma, iskorišćavanje šuma i šumska industrija, uređivanje šuma, šumarsko građevinarstvo, obrana šuma i lovstvo, te pravne nauke. Predsjedatelj upravnog odbora bira se na 6 godina. Prema programu, koga je izradio prije nekoliko godina gosp. Prof. I. Opletal, imat će dobro Adamov da posluži potpunom usavršavanju mlađih šumara i sa praktičke strane. Da bi visoka šumarska škola mogla potpuno pokazati upotrebu nauke u praksi, i to specijalno u čisto šumarskim disciplinama, imao bi se šumarski studij — po tom programu — produžiti na pet godina. Peta bi godina bila posvećena praktičnom izobražavanju na dobru Adamov. Svakom slušaču dat će se time prilika, da tokom godišnjih gospodarskih radova osobno saraduje na polju uzgajanja, obrane, iskorišćavanja, uređivanja šuma, šumarskog građevinarstva, šumske industrije, uprave i t. d. Drugi državni ispit će se polagati koncem pete godine.

Veliko značenje ima dobro Adamov za geodeziju — opću i primjenjenu u šumarstvu, fotogrametriju i aerofotogrametriju. Danas se tamo obdržavaju 14 dnevne vježbe iz geodezije. U skorom vremenu bit će te vježbe proširene s vježbama iz fotogrametrije, tako da će vrijeme vježbi iznašati oko 3 tjedna.

Šume se dobra Adamov prostiru česko-moravskom visoravni. Najviša tačka je vrh Proklest 572'5 m, a najniža 215 m. Cijelo imanje projecira od sjevera na jug rijeka Svitava. Šume su u glavnom mješovite, a odgovaraju posvema prirodnim uslovima. Najjače su zastupane ove vrsti drveća: bukva, grab, jela, smreka, hrast i bor, a najmanje ariš.

Dne 4. VII., rano, podosmo da pregledavamo šume toga dobra Adamov. Na ulazu u te šume pozdravio nas je upravnik šuma gosp. Ing. G. Artner. Kroz šume su nas vodili gosp. dekan dr. Haša i gosp. upravnik Artner sa gg. profesorima, asistentima i studentima iskazujući nam pri tom neopisivu susretljivost. Gosp. dekan je živo nastojao, da nas upozori na svaki važniji detalj. Mi smo ostali zadivljeni i nikad nam ne će izbljetiti uspomena na boravak u tim šumama. Tu nam je pružena prilika da vidimo, da je uistinu ostvarljivo sve ono, što se po knjigama o valjanom šumskom gospodarstvu piše.

Već na početku razgledavanja vidjeli smo uspješnu borbu šumara sa štetnim elementom — vjetrom. Na rubovima, koji su izloženi vjetru, podignuti su oplodnim putom zaštitni pojasi, a pri tom je pomagano jeli i bukvi, te donekle smrekama, grabu i duglasiji. Borove su sastojine posyuda podsaćene u svrhu zaštite tla grabom, jelom i smrekom, tako da te šume

imaju na prvi pogled oblik srednjih šuma. U svim mješovitim sastojinama namjerno se uzgaja bukva baš zbog njezine sposobnosti formisanja vrijednih sastojina, jer se u mješavini s njome dobije najveći % tehničkog drva. Sitna šuma, u koliko je još ima, prevada se u visoku. Pri tom ne postoje nikakove šablone, već se prosuđuje od slučaja do slučaja o načinu, koji će biti najbolji i najbrži. Najobičnije se vrši to sjećom na pruge i kulise. Širina pruge ne prekoračuje 10 m. Sa šumama se gospodari po uzoru sastojinskog gospodarenja. Svakoj se sastojini posvećuje tolika pažnja, da se iz nje izbjie najveća moguća korist. Proredni smrekov i jelov materijal prodaje se na licitacijama vrlo unosno kao celulozno drvo. Šumski se produkti i ovdje izrađuju u vlastitoj režiji i prodaju se složeno na posve prikladnim mjestima za izvoz. Naročita se briga vodi oko podizanja valjanog pomlatka.

Svaki je predjel otvoren savršeno izrađenim šumskim putem ili cestom. Na cestama stoji posvuda u udaljenosti od 4—5 m tzv. policijsko kamenje, koje ima zadaću, da upućuje vozara, da tjera kola samo po utreniku i da ne zalazi na bankete. To je kamenje dosta veliko, a obijeljeno je krečom, da ga se može lako vidjeti. Cestovni su jarci na mjestima većeg pada pregrađeni malim pleterećima protiv deranja vode.

Interesantno je bilo vidjeti, sa kolikim se oprezom vodi gospodarstvo na vapnenastim partijama. Kao glavne uzgojne vrsti gaje se bukva i jela, a uz njih, kao sporedne, ariš i bor. Siječe se polaganom oplodnom sjećom. Pomladno se doba produžuje iz naplođenja za 15 do 20 god. Svaka i najmanja praznina popunjena je umjetno — presadnjom sa busenjima.

Protiv divljači, specijalno srna, štrca se po lišću bukovih i hrastovih biljčica posebno priređena crna masa, čime se suzbija šteta odgrizanjem, a da se pri tom ništa ne škodi rastu mlade biljke. Crnogorične biljke, koje zimi više stradaju od ogrizanja po divljači nego bjelogorične, zaštićuju se na taj način, da se na vrh izbojka metne malo posebno priređene mješavine od zemlje, govedeg đubra i vapna. Ta žučasta masa nije također ništa štetna uzrastu biljke, a dobro služi kao zaštita od divljači.

Da bi se uzdržala trajna uspomena na zaslужne radenike na polju šumarstva, postavili su, prilikom proslave 10-godišnjice opstanka visoke škole, gospoda profesori po tim šumama na karakterističnim mjestima oko 40 spomen-ploča.

Iza zakuske i odmora na jednom brdašcu, odakle se pruža divan vidik na daleko, produžimo dalje šumom. Putem smo naišli na predjel, gdje se kopa kaolin. Šuma nije opterećena nikakvim servitutima, osim što je obvezana dozvoliti nekim društvima kopanje kaolina. Ta društva posjeduju još od vremena prvašnjih vlasnika najamno pravo za kopanje kaolina i to slobodnim izborom na površini od 12 ha uz godišnju najamninu od 20.000 Kč.

Odatle smo se prevezli autom do velikog šumskog vrta. Zadivili smo se pravilnosti i redu, koji je proveden u tom vrtu. Visoka oko 2 m ograda podignuta je od stupova i letava, koje su opletene vertikalno prvućenim prućem. Gredice su posve pravokutne, pravilne i jednakane. Tlo je između redova biljki direktno pokrito posebnim ljestvama, da se ne gubi vlaga. Za biljke, koje treba čuvati od svjetla, udešene su posebne

ljestve. Biljke, koje će služiti za podsadjivanje u sastojini u svrhu zaštite tla, postepeno se sve više zaštićuju od svjetla, da se tako priuče na budući život u sjeni. Biljke pak, koje će služiti za popunjavanje praznina i pošumljenje čistina, privikavaju se postepeno na sve jače svjetlo. Gredice se uopće ne polijevaju, nego se uvijek, čim se stvori gornja kora zemlje, prekida kapilaritet posebno udešenim zadiračem — kipridom — upravljenim u obliku zgrčenih prstiju. Na taj se način sprečava izlazak vlage iz tla. Korist je takovog postupka još i u tom, što je tlo uvijek rahlo, pa za vrijeme kiše može da primi u sebe mnogo vode. Na slabom i ispostenom tlu zasađuju se gredice godinu dana prije kultivisanja trgom Lupinus luteus, da se tako tlo obogati dušikom.

U vrtu se nalazi drvena kućica, gdje se vrši isplata radnika i gdje se bilježe u posebne knjige opaske kod raznih pokusa. Na ulazu u kućicu smješten je na zidu veliki nacrt vrta. Pokraj vrta u zasjeni nalazi se kompost zasaden Lupinusom.

Pri ručku u Olomučanyma isporučio nam je gosp. dr. Haša brzjavni pozdrav od gosp. Ministra poljoprivrede. Vraćajući se natrag u Krtine prošli smo pokraj jedne osobito uređene bujice, koja se pojavljuje samo onda, kad se prepune veliki podzemni rezervari, s kojima je ona u vezi.

Sutradan, 5. VII., pružila su nam braća Čehoslovaci priliku, da pogledamo jednu od najveličanstvenijih tvorevinu prirode — čuvene spilje Macochu i Masarykovu dom. Spilje su udaljene od mjesta Krtine oko 12 km. Savršeno uređenom cestom, provučenom između mnogo strmih bregova, dojurili smo autom pred golemu klisuru, koja se gotovo okomito uzdiže visoko uz brdo. Pri dnu te klisure nalaze se ulazi u spilje. Prvu smo pregledali spilju Macochu. Spilju je otkrio 1909. g. prof. Absalon. Sam ulaz, pa spuštanje strmim stepenicama u dubinu, te ledeni zrak izazvali su u nama neku jezu. Pri dnu ulaza prostr'o nam se pred očima velik prostor, električki osvijetljen, sa golema stalaktitima i stalagmitima raznoličnog oblika. Vrlo dobro se razabire stalagmit oblika betlehemske štalice, pa se po tom taj dio spilje i zove Mali Betlehem. Udaraju u oči stalagmiti oblika crnogorice opterećene snijegom i okrenutog kišobrana. Na dnu se spilje vidi prvašnje korito rijeke Punkve. Na najnižim su mjestima montirane pumpe, koje dižu vodu, kad se za velikih kiša digne do tih mesta, i prebacuju je u pravo korito. U drugi dio spilje — Reichenbachov dom, unišao je prvi 1911. god. prof. Absalon. Interesantni su tu stalagmiti oblika velikih vaza, na koje padaju vodene kapljice iz visine od 18 m. Nešto dalje odavle nalazi su mnogo malih nejednakih i pravilno poredanih stalagmita, koji naliče na groblje. Radovi, koji su se dugo vremena i uz najveće žrtve vodili oko toga, da se spilja učini pristupačnom, razvijali su se paralelno s jedne i druge strane spilje, a sastali su se baš na ovom mjestu — kod »Groblja«. Na kraju spilje nalazi se 15 m duboko jezero. Spilja je na kraju otvorena. Taj je otvor sa jezerom ograden visokim, gotovo okomito odsječenim, stijenama. U visini od 98 m iznad jezera vidi se na jednoj strmini željezni most, sa koga se prvi spustio prof. Absalon. Danas na tom mjestu stoje željezne ljestve. Do 1918. bila je voda u jezeru viša za 6 m nego danas. Korito rijeke Punkve sniženo je također iste godine, da bi se time učinile pristupačnim i dublje spilje, koje su do tad bile trajno u vodi. Na povratku kroz spilju razabiru se golemi stalaktiti oblika andeoskih krila, baldahina i dr.

Još je interesantnija druga spilja — Masarykova dom. Dijeli se u 3 dijela. Kroz prvi dio protiče rijeka Punkva. Svodovi su ukrašeni stalaktitima. Tim dijelom, koji se sad izgrađuje, ulazit će se u spilju jedino čamcima. Ogromne postrane naprave udešene su za oticanje suvišne vode i imaju svrhu, da regulišu jednako proticanje vode koritom. Drugi dio, tzv. »Predvorje«, ukrašen je najraznoličnijim stalaktitima. Sa 3 cm debelog sloja vode odrazuju se ti stalaktiti tako, da se u vodi vidi slika ogromnih vodopada.

Treći, najljepši, dio — Masarykova dom — otkriven je god. 1920. Najizrazitiji su stalagmiti oblika kipa Sv. Marije, rokoko nošnje, otvorenog kišobrana i dr. Strop je iskićen sa mnogo poput konca tankih, te vrlo mnogo nešto debljih, jednoličnih i do 1 m dugačkih stalaktita. Na proširivanju i dogradivanju ovih spilja mnogo se danas radi, pa će možda uspjeti obje spilje spojiti u jednu.

Nakon što smo se nagledali ovih prirodnih rijetkosti, uspeli smo se autom pod vrh brijege, odakle smo sa željeznog mosta, 137 m visokog iznad jezera, promatrati kraj spilje Macocha. Odatle smo se vratili u Krtine, gdje smo se oprostili s upravnikom dobra Adamov gosp. Ing. G. Artnerom, a po tom smo se povratili u Brno. Cijelo popodne proveli smo u Brnu u razgledavanju starog Spielberga i drugih zanimljivih starina. Osobitu nam je susretljivost iskazao ovom zgodom naš zemljak gosp. Ing. L e m a r i e.

Večernjim vozom otputovali smo iz Brna. Ispratili su nas na stanicu g. dekan dr. Haša, gosp. lesmystr Horáček sa gospodom, gg. profesori, asistenti i kolege studenti. Rastanak je bio osobito topao i srdačan. Teška smo se srca odijelili od braće Čehoslovaka, koji su nas toliko srdačno i bratski primili, a od kojih smo mnogo toga lijepog i poučnog kroz ovo kratko vrijeme i čuli i vidjeli.

U Beču smo se zadržali dva dana.

8. VII. vratili smo se u Zagreb nadasve oduševljeni, jer smo osjetili, da su nam Čehoslovaci iskrena braća, koja nam u našoj struci moraju služiti uzorom.

Na svršetku ove lijepi i van našeg očekivanja uspjele ekskurzije osjećamo se dužnima, da i ovdje izrazimo najtopliju zahvalnost ponajprije našem studentskom udruženju, dekanatu našeg fakulteta i upravi dobra »Maksimir« na novčanim potporama, te nadalje svoj gospodi, koju smo naprijed spomenuli, a koja su ne žaleći truda ni žrtava doprinijela, da će ova ekskurzija ostati svima nama u trajnoj i najugodnijoj uspomeni.

Naročitu zahvalnost iskazujemo vodi ove naše ekskurzije gosp. prof. dr. A. Ugrenoviću, koji je uložio osobito mnogo truda i volje oko ostvarenja ekskurzije.

Résumé. On décrit l'économie et les institutions forestières tchécoslovaques, les grandes écoles forestières à Prague et à Brno, notamment les forêts de la commune de Brno et du domaine Adamov de l'école de Brno.

JUGOSLOVENSKO TRŽIŠTE DRVETA

MARCHÉ AU BOIS YOUNGOSLAVE

ZAGREB, 16. OKTOBRA 1929. — ZAGREB, LE 16 OCTOBRE 1929.

TEČAJEVI ZAGREBAČKE BURZE.

(Les cours officiels de la Bourse de Zagreb).

Stanje je ostalo isto kao na dan 21. augusta 1929. Vidi Šum. List broj 9—10.

La situation n'est pas changée envers celle du 21 août dernier. Voir No. 9/10 de cette Revue.

USPJEH DRAŽBE HRASTOVIH STABALA.

Dne 26. IX. o. g. održana je kod Direkcije šuma brodske imovne općine dražba hrastovih stabala. Od objekata iznesenih na dražbu prodani su ovi:

1. Sječina u srezu Ripača sa 320 stabala i drynom masom od 1042 m³ u procjenbenoj vrijednosti od Din 474.693.— prodana je Tvořnici parketa za Din 786.000.—
2. Suharevi u srezu Ripača, 50 stabala sa 109 m³ dryne mase u procjenbenoj vrijednosti od Din 17.892.— prodani su firmi Ed. Brandeis za Din 18.359.—
3. Sječina u srezu Čunjevci sa 174 stabla i drv. masom od 1149 m³ u procjemb. vrijednosti od Din 1,000.478.— prodana je tt. Eislera sinovi za Din 1,045.700.—
4. Suharevi u srezu Jošava, 53 stabla sa 291 m³ drv. mase u procjemb. vrijednosti od Din 83.943.— prodana je tt. Ed. Brandeis za Din 102.275.—
5. Sječina u srezu Gradina sa 402 stabla i drv. masom od 1.635 m³ u procjemb. vrijednosti od Din 897.208.— prodana je d. d. Mitrovačka paropila za Din 1,035.432.—
6. Sječina u srezu Istočne Kusare sa 171 stablom i drv. masom od 1.206 m³ u procjemb. vrijednosti od Din 1,001.790.- prodana je tt. Eislera sinovi za Din 1,074.300.—
7. Sječina u srezu Radišovo sa 237 stabala i 1.344 m³ dryne mase u procjemb. vrijednosti od Din 1,249.971.— prodana je d. d. Mitrovačka paropila za Din 1,651.785.—
8. Izvale i suharevi u srezu Radišovo, 33 stabla sa 101 m³ dryne mase u procj. vrijednosti od Din 41.352.— prodani su d. d. Mitrovačka paropila za Din 52.902.—
9. Sječina u srezu Rastovo sa 219 stabala i 1.252 m³ dryne mase u procj. vrij. od Din 1,218.980.— prodana je d. d. Slavex za Din 1,385.000.—
10. Sječina u srezu Trizlovi sa 152 stabala i 1.080 m³ dryne mase u procjembenoj vrijednosti od Din 1,385.612.— prodana je Petrinjskoj parnoj pilani za Din 1,617.000.—
11. Sječina u srezu Boljkovo sa 239 stabala i 1.535 m³ dryne mase u procjemb. vrijednosti od Din 1,465.154.— prodana je d. d. Slavex za Din 1,635.000.—
12. Sječina u srezu Sveno sa 25 stabala i 205 m³ drva u procj. vrijed. od Din 230.296.— prodana je firmi Slavonija za Din 317.000.—
13. Sječina u srezu Paovo sa 25 stabala i 142 m³ drva u procj. vrijednosti od Din 141.004.— prodana je d. d. Mitrovačka paropila za Din 195.000.—

Na dražbu je još bila iznesena sječina u srezu Lušić (209 stabala sa 1.588 m³ drva u procj. vrijednosti od Din 1,286.610.—), isto tako suharevi u srezu Čunjevci (49 stabala sa 278 m³ drva u procj. vrijed. od Din 93.447.—). Oboje je ostalo bez ponude.

MANJA SAOPĆENJA

O UPLIVU ŠUME NA UMJETNOST I ZNANOST.

U početku je čovjek živio u šumi. Tu je on stvarao kroz nizove godina i stoljeća prve svoje pojmove o životu, prirodi, materiji i božanstvu. Najблиža okolina — t. j. šuma — djelujući na prvoga čovjeka dala je duši njegovoj prve dojmova, predodžbe i pojmove. Da to uvidimo, dosta je razmotriti malo bit arhitekture. Svi hramovi raznih stilova nisu ništa drugo, do li izražaji različitog shvaćanja šume kao prvog, iskonskog hrama prirode. Zar stupovi korintski, jonski i dorski zajedno sa dotičnim svodovima ne predočuju zapravo šumska stabla, koja nose na sebi šumske svodove — krošnje?

Antikni stupovi i svodovi pokazuju dušu čovjeka, koji je već napustio šumu. Nizovima godina iskristalizovali su se pojmovi stabala u neke sasvim zasebne i bistre geometrijske forme. Ostali su samo glavni, temeljni oblici šume. Kod gotike je to drugačije. Došli su barbari iz šuma, provalili u rimsко carstvo, donijeli sa sobom novih, još svježih pojmove o šumi i njenoj konstrukciji. Zato se gotski stupovi, a još više gotski svodovi, i približuju jače stvarnoj konstrukciji šume, nego što je to kod antike i renesanse.

Šuma je dakle dala čovjeku osjećaje monumentalnosti. Ona je praiskonska majka arhitekture.

Najvažniji su pronalasci svih vjekova, otkako postoji čovjek, svakako krug (točak, kolo) i pravac. Krug dotično točak omogućio je čovjeku, da lako pomiče predmete s jednog mesta na drugo. On je zapravo omogućio kopneni saobraćaj i međusobno upoznavanje ljudi. On je prema tome u mnogim smjerovima omogućio nagli razvitak kulture. Zar možemo zamisliti današnju kulturu bez kruga i njegovih svojstava? Ne jure li kola, vozovi i automobili na točkovima? Ne znači li pravac najkraći put iz mjesta u mjesto i prema tome uštednju u svakom pogledu? Na pojmovima kruga i pravca može se iskonstruisati ne samo čitava geometrija, a po njoj i matematika, već i čitava današnja civilizacija i kultura. A gdje je upoznao čovjek prvi puta pojmove pravca i kruga? U šumi. Gledao je godinama pravna, visoka debla — i nastalo je poimanje pravca. Gledao je opsege i presjeke stabala — i upoznao je krug. Koluti debla bili su mu prvi točkovi.

Na pojmu pravca i kruga izgrađen je prvi početak geometrije, na geometriji pak stvoreni su prvi temelji matematike. Tako je šuma i praiskonska majka matematike.

Dr. N. Neidhardt.

SJEVEROAMERIČKE SJEDINJENE DRŽAVE I ŠUMARSTVO.

Dana 22. maja 1928. potpisao je predsjednik U. S. A. zakon, po kome se stavljuju »Department-u of agriculture« godišnje upravo bajoslovne svote na raspolaganje. Za razna istraživanja u šumarstvu godišnje ni više ni manje nego 3,625.000 dolara! Od toga je odreden: 1 milijon dolara za istraživanja o šum. požarevima i za proučavanja raznih šumsko-gospodarskih i naučnih pitanja, što ih provodi 11 dosadanjih stanica za šumske pokuse. Osim toga se imaju osnovati dalnjih 5 pokusnih stanica. Iznos od 250.000 dolara odreden je za istraživanja raznih bolesti šum. drveća, iznos od 350.000 dolara za šum. entomološka istraživanja, iznos od 150.000 dolara za istraživanja o korisnim šumskim životinjama i njihovom uzgoju i obrani, iznos od 50.000 dolara za ispitivanje odnošaja između šum. požareva i atmosferskih prilika, 275.000 dolara za istraživanja novih metoda o uzgoju valjanih pašnjaka unutar šumskih kompleksa, 1 milion dolara za istraživanja u pogledu što bolje upotrebe drveta i za ispitivanja raznih načina konzerviranja i impregnacije drveta, 50.000 dolara za istraživanja u pogledu inostranog drveta, 250.000 dolara za ispitivanje interne potrebe na drvetu i šum. proiz-

vodima kako u sadašnjici tako još više u budućnosti zajedno sa ispitivanjem svih mjera, kako da se ta potreba najracionalnije trajno podmiri. Konačno je 250.000 dolara određeno za ispitivanje pošumljavanja u raznim krajevima pod raznim prilikama i okolnostima. — Amerika ostaje Amerika!

Dr. N. N.

LITERATURA

Prof. Dr. Nenadić: Uredivanje šuma. U prošlom broju Šumarskog Lista javili smo, da je izašla ova knjiga. Donijeli smo i kratak pregled njenog sadržaja. Sada ćemo se osvrnuti na jedan njen detalj. Na strani 46. nalazi se grafikon rastenja cijena slavonskoj hrastovini u zlatu. Računani su pri tom i postoci porasta cijene za pojedine periode vremena, tako zvanog »prirasta skupoće«. Pri konstrukciji ovog grafikona upotrijebio je g. autor i podatke, koje je g. direktor Metlaš iznio u Spomenici Jugoslavenskog Šumarskog Udruženja, a koji seže do god. 1913. Od te godine pa do 1928. izračunao je sam autor srednje cijene na temelju rezultata hrastovih licitacija i na temelju tečajeva krune dotično dinara na burzi u Zürichu. Za bazu su uzeti tečajevi na dane 1. IX., 1. X. i 1. XI. svake godine. (Vidi u knjizi tabelu na strani 45.).

Iz spomenutog se grafikona vidi, kako je godine 1914. i 1915. cijena drvu znatno pala. Uzrok je neminovno rat. Vidimo dalje, da se godine 1916. i 1917. cijene počinju već nešto oporavljati. Dolazi 1918. godina. Ponovan pad cijena u zlatu. U papirnoj su valuti one naravno rasle, ali papirna valuta ne može biti mjerilom. God. 1920. javlja se ponovan porast. Međutim dolazi mijenjanje kruna u dinare u godini 1921. i ono je opet povuklo za sobom pad cijena u zlatu. Iza 1921. vidi se snažan porast do 1924. Kroz godinu 1926. i 1927. opet baissa radi krize u drvnoj industriji. U god. 1928. cijena se podiže nekako na normalnu visinu.



Čitav grafikon od 1881. do 1928. možemo podijeliti u četiri razdoblja. 1. Od godine 1881. do 1904. — period polaganog, ali konstantnog i stabilnog rastenja cijena. Slavonska hrastovina osvaja svjetsko tržište. 2. Od godine 1904. do pred rat — period

izgradnje prometala i pilana u slavonskim šumama kao i velike gradevne djelatnosti u Evropi. Cijene naglo rastu. 3. Period rata (t. j. zatvorenih granica) i devalvacije od 1914. do 1922. 4. Od 1922. dalje — period obnove i stabilizacije.

Kada bismo produžili predratni tok grafikona, cijene postignute u god. 1928. nekako bi odgovarale cijenama, koje bi dalo produženje prosječne krivulje ispred rata, t. j. kao da uopće nije bilo rata.

Ovo rastenje cijena hrastovini služi odlično kao primjer za izračunavanje procenata prirasta skupoće. Ujedno ovo kretanje cijena kroz niz godina lijepo pokazuje, kako zamašniji historijski dogadaji djeluju bitno i na cijene drveta, pa prema tome i na samo šum. gospodarstvo.

Dr. N. N.

Ing. Dr. J. H. Flatscher: Handbuch des Sägebetriebes. Anlage, Einrichtung und Betriebstechnik der Sägeindustrie. Berlin, 1929.

Nekad je cijelokupno znanje i poslovanje u šumskoj industriji i trgovini baziralo na empiriji. Viši personal dolazio je u tu struku mahom iza apsolviranja trgovачkih škola, a tehničko znanje pribavljao si praksom u šumskoj manipulaciji i u preduzećima. Niži personal pripravlja se za svoj poziv ponajviše samo empirijskim putem, prolazeći često kroz razne faze počam od običnog radnika. O kakvoj teoretskoj izobrazbi u tehničkom pogledu nije bilo ni govora.

Istom u novije vrijeme pokazalo se, da i šumska industrija mora držati korak sa napretkom moderne tehnike, koja je u svim granama ljudskog rada izazvala veliki preokret. I u ovoj privrednoj grani došlo se do osvjeđenja, da je veliki problem pojedinjenja proizvodnih troškova u tjesnoj vezi sa tehničkim usavršavanjem prerade i sa organizacijom rada na racionalnoj osnovi. Kada je velik dio evropske drvene industrije iza rata zapao u krizu te su mnoga preduzeća obustavila ili barem ograničila proizvodnju, onda se i dotle konzervativna industrija uvjerila, da je jedini izlaz iz teškog položaja u brzoj promjeni dotadašnjeg sistema i u reorganizaciji poslovanja u pravcu promijenjenih prilika. Sve su oči bile uprte u Ameriku i nordijske države, gdje su se već i u šumskoj privredi pokazivali prvi rezultati mehanizacije, fordizacije, racionalizacije, intenzivisanja i drugih metoda modernog poslovanja.

S time u vezi šumska industrija i trgovina pokazuje naročito u zadnjih deset godina nagli razvitak na svakom polju. Teoretskoj strani posvećuje se velika pažnja i u stručnoj literaturi pojavljuju se imena Hufnagla, Abelesa, Marcheta, Janke, Lippmann, Gillratha, Balea, Bouteillera, Ekman-Wesslena, Oakleafa, Razousa, Sieckmanna, Oxholma i dr., koji su za nekoliko godina obogatili ovu granu stručne literature mnogobrojnim edicijama na svim svjetskim jezicima. Osnivaju se niže i srednje stručne škole, a visoke šumarske škole kao jedini naučni predstavnici integralne šumarske privrede počinju posvećivati sve veću pažnju šumskoj trgovini i industriji osnivajući u tu svrhu zasebne katedre i institute, u kojima se proučavaju znanstveni metodi prerade drveta i prate svi momenti, važni za proučavanje konjunkture na svjetskom drvenom tržištu. Kod toga je igrao važnu ulogu momenat, da su danas visoke šumarske škole jedini zavodi za višu teoretsko-tehničku spremu onog personala, koji se kani posvetiti ovoj grani šum. privrede, a došlo se do spoznaje, da je i za stručno šumarsko osoblje važno poznавanje šumske industrije i trgovine, jer su ove grane sa šumarskom proizvodnjom još na mnogo mesta tako tjesno vezane, da jednostranost i izolovanost u nastavi mora uroditи štetnim posljedicama u praktičnoj primjeni. Istom na višem stepenu napretka u šum. privredi može se pomišljati na diferencijaciju i specijalizaciju, uslijed čega kod nekih visokih šum. škola već vidimo dijeljenje šumarske nastave u odsjeke, kako je to već odavna uredeno na visokim tehničkim školama.

Jedna od prvih visokih škola, koja je u punoj mjeri shvatila važnost nastave iz šumske trgovine i industrije za šumarski stručni personal, bila je bečka Bodenkultura, koja već odavna ima specijalnu katedru za šumsku trgovinu i industriju. Sada je pro-

esor te katedre g. Ing. Dr. J. H. Flatscher izdao knjigu pod gore označenim naslovom, kojoj je svrha, da bude priručnik i učbenik za šumsku industriju.

Knjiga je izašla kao II. dio najnovijeg (desetog) izdanja dobro poznate Hufnaglove knjige: »Handbuch der kaufmännischen Holzverwertung und des Holzhandels«. Iz predašne Hufnaglove knjige izvaden je tehnički dio četvrtoga dijela, koji je dotle nosio naslov: Der Brettsägebetrieb. Dok je u najnovijem izdanju te knjige, dakle u I. dijelu, zadržan trgovачki dio, koji se bavi unovčenjem drveta, tehničko uredenje instalacija za preradu drveta kao i sama tehnika rada detaljno je obradena u ovoj zasebnoj knjizi, koja sama ima blizu 500 stranica sa 253 slike u tekstu.

Time je autor pokušao, da iz oblasti šumske trgovine izdvoji šumsko-industrijski dio i da dade zaseban prikaz šumske industrije. Ovaj pokušaj je uspio u toliko, u koliko je ovom knjigom obuhvaćena šumska industrija, jer sam autor veli, da je u ovoj knjizi obraden samo jedan dio t. j. prerada drveta na pilanama, a od ostalih industrijskih grana samo proizvodnja furnira i spojenih ploča (Sperrholzindustrie), dok će cijelokupna šumska industrija biti obradena u jednom od docnijih izdanja ove knjige.

S obzirom na to, da u literaturi ima već više djela, koja se bave preradom drveta, pisac je našao potrebnim da opravda izdanje ove knjige. On veli, da su autori u dosadašnjim knjigama ove vrsti polagali glavnu važnost na mašinsko-tehnički dio, uslijed čega šumarski i šumarsko-trgovачki stručnjaci nisu mogli u dovoljnoj mjeri uočiti suštinu predmeta. Usljed toga te knjige nisu ni mogle držati korak sa napretkom moderne tehnike, koja je već prilikom objelodanjenja dotične knjige poodmakla u pogledu usavršavanja strojeva. Zato autor i ne polaže glavnu važnost na konstruktivne pojedinosti novih pronalazaka koliko na to, da pokaže važnost tih pronalazaka za praktično gospodarstvo u preradi drveta.

Autoru je potpuno uspjelo da zadovolji ovaj princip i da sistematski i znanstveno obradi glavni materijal iz oblasti šumske industrije, služeći se kod toga bogatim praktičnim iskustvom i najnovijim pronalascima na polju tehnike. Knjiga će dobro doći ne samo praktičnim radnicima na polju šumske industrije već i studentima šumarstva, koji će u njoj naći dobro sreden materijal za studij ove discipline.

Sam sadržaj knjige razdijeljen je ovako :I. Osnivanje pilane, gdje se govori o izboru mjesta, skladišta za trupce i za rezani materijal; o gradnji potrebnih zgrada, o motornoj snazi i transmisijama; o mazanju i čišćenju strojeva i osvetlenju. II. Uredenje pilane, gdje je govor o pojedinim vrstama gatera, o tračnoj pili, cirkularima i drugim testerama, koje se upotrebljuju u jednoj dobro uredenoj pilani. III. Tu je prikazana tehnika rada pa se detaljno govori o načinu rezanja i iskorisćenja materijala, o računanju rentabiliteta, o kulkulaciji kod rezanja po naručbi i kod plaćanja po rezu; tu je ujedno detaljno prikazana moderna, t. zv. racionalizirana pilana, koja se razvila iz telorizirane i mehanizirane pilane. IV. dio sadrži opis sporednih grana rada u jednoj pilani kao što su: umjetno sušenje; proizvodnja rendišanog drveta i sanduka, uredenje naprava za transport otpadaka. V. dio govori o raznim načinima proizvodnje furnira i spojenih ploča, a VI. o sprečavanju nesreća kod rada na pilanama.

Izdanjem ove knjige mnogo je dobilo novo izdanje Hufnaglove knjige, koja je na taj način postala jedno od najpotpunijih djela za studij šumske trgovine i industrije. Bilo bi dobro, kada bi autor što prije iskupio svoje obećanje i upotpunio knjigu prikazom i ostalih grana šumske industrije, koje nije obuhvatilo ovo prvo izdanje.

Dr. M. Marinović.

Lesnická Práce, Číslo 7.—8. — Přednáškovy cyklus pro praktické lesníky Dil I. (Tečajevi za praktičke šumare. Dio I.: Proslov potpredsjednika sekcije šumarskih inženjera prof. Dr. ing. Ševčíka). — G. Jirsík: Nové směry o hospodářském lesním zří-

zeni a jejich upotřebení v praxi. (Nove smjernice uredivanja šuma i njihova primjena u praksi). — J. Frič: Rationalisace hospodářství v malolesích. (Racionalizované gospodarstva malých šumoposjeda). — Ing. Racka: Různé způsoby výdeje dřeva a několik poznámek k prodejnám smlouvám. (Různí načini prodaje drveta i neke primjedbe pro дажnim uslovima). — Dr. Sigmund: Novodobé směry v pěstování lesů a praktické zkušenosti v nich dosud nabyté (Moderne smjernice uzgoja šumâ i praktički pokusi njihove primjene).

Revue des Eaux et Forêts. No. 7. — M. Flaugère: Plantes exotiques et arboreta . . . (Nastavak). — M. G. Luneau: La forêt du Donon (Šuma Donon). — M. J. Sornay: La pêche et la pisciculture en Haute-Savoie (Ribarstvo i uzgoj riba Visoke Savoie-I). — M. E. Hubault: Chronique entomologique (Entomološka kronika).

Annales de l'Ecole nationale des eaux et forêts et de la station de recherches et expériences forestières. Tome II. 1928. — Noisette: Etude de peuplements feuillus pendant la période de la régénération (Istraživanja sastojina za vrijeme pomladivanja oplodnim sjećama). — Sauer: L'Italie forestière (Šumarstvo Italije).

Sylwan. Nr. 3. — J. Goetz: Obserwacje dotyczące szczezin mrozowych (Opažanja raspuklina od studeni, koje su nastale zimi 1928./1929. na stablima u Poznanju i bližoj okolini). — F. Krzysik: Nowoczesne metody pracy w przemyśle tartaczny (Moderni metodi rada primjenjeni u pilanama).

Tharandter Forstliches Jahrbuch. Hft 7. — Ostwald: Etatstudien (Studije etata). — Dr. Vietenghoff-Riesch: Aus der Wirtschaft . . . (Nastavak).

Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen. Hft. 8. — Brandenburg: Die Massenjägerei in den Feldmarksjagden (Pitanja uredenja lova). — Dr. Martin: Anwendung der geschichtlichen Methode (Nastavak). — F. Schwertfeger: Zuwachsmehrung durch Harzung (Povećanje prirosta uslijed smolareњa. Mjereni su deblijinski prirosti u dvjema smolareњim sastojinama. U jednoj sastojini na 30 stabala, u drugoj isto na 30 stabala. U raznim stabalnim visinama, većinom u visinama od 5 do 25 m., mjereni su direktno deblijinski prirosti. Autor dolazi u glavnom do slijedećeg zaključka: 1. Pojedina stabla reaguju različito svojim prirostom na podražaj, proveden smolareњem. 2. U glavnom se može konstatovati povećanje prirosta djelovanjem smolareњa. To povećanje prirosta kulminuje u trećoj godini poslije početka smolareњa. Poslije toga se povećanje lagano umanjuje. 3. Prosječno povećanje deblijinskog prirosta unutar prvih 6 godina iznosilo je 30%. 4. Prirost se po autoru gomila u srednjim partijama stabla). — Hey: Das Eichensterben in Westfalen. (Sušenje hrastova u Westfalskoj).

Forstwissenschaftliches Centralblatt. Hft 15. — L. Fabricius: Forstliche Versuche. Durchmesserunterschiede gefrorenen und aufgetauten Stammholzes von Fichten und Buchen (Razlike u promjerima između smrznutog i odmrznutog drveta smrekove i bukove deblovine. Često se je dešavalo, da mjerenja provedena po trgovcu ili kupeču deblovine u razno vrijeme nisu medusobno harmonovala. Navadao se je tome katkada kao razlog, da je u doba jednog mjerenja bilo drvo smrznuto, dok u doba drugog mjerenja nije bilo. Ovim eksaktnim mjerenjima Fabriciusovim na 80 smrekovih debala i 57 bukovih dokazano je, da nema gotovo nikakovih razlika u veličinama promjera između smrznutog i odmrznutog drveta kod smreke i bukve). — M. Tkatschenko: Untersuchungen der Wälder, der Standortsverhältnisse und der Forstwirtschaft Russlands (Istraživanja šuma, prilika staništa i šumskog gospodarstva u Rusiji. Pisac sakuplja i ukratko prikazuje probleme, kojima se bave šumarske eksperimentalne stanice i šum.fakulteti u Rusiji. Koliko je to golem i važan posao, može se zaključiti već i iz toga, što Rusija posjeduje na svojim područjima gotovo $\frac{1}{4}$ šuma čitave zemaljske kugle. Na jednomu mjestu svog prikaza spominje pisac i pokuse s našom Pice-om

omoricom. Spominje, da je ona u sjevernijim širinama otpornija protiv mrazova. Spominje i pokuse sa raznim drugim inozemnim drvećem. Spominje probleme stepskog šumarstva, pošumljavanja, uzgoja sastojina, prirodnog pomladivanja, pitanje sjemena itd. itd.).

Mitteilungen der Schweizerischen Centralanstalt für das forstliche Verzuchswesen. XV. Hf. 2. — O. Schneider-Orelli, C. Schaeffer, R. Wiesmann: Untersuchungen über die Weisstannenlaus Dreyfusia nüsslini in der Schweiz (Istraživanja o jelovom ušencu Dreyfusia nüsslini). — H. Burger: Holz, Blattmenge und Zuwachs, I. Mitteilung. Die Weymouthsföhre. (Drvo, količina lišća i prirast kod borovca. Istraživanja specifičkih težina drveta, sadržaja na vodi i zraku, utezanje drveta, količina srži, omjeri između deblovine, kićevine i iglica, te količine iglica. Jedan kg iglica sadrži po tim ispitivanjima 50.000—120.000 iglica. Najmanje pokusno stablo 9 cm promjera imalo je 190.000 iglica. Pokusno stablo debelo 41 cm imalo je 6,6 milijuna iglica ili 940 m² površine iglica. Po hektaru imadu sastojine borovca 140.000—170.000 m² površine iglica. Prirast je na pojedinom stablu ovisan do izvjesnog stepena o količini iglica. Da se uzmogne producirati 1 m³ drveta kroz jednu godinu potrebno je 600 do 1500 kg svježih iglica, što u prosjeku iznosi oko 10.000 m² transpiracione i asimilacione površine iglica.) — Verner Nägeli: Die Eiablage des grauen Lärchenwicklers (Kako odlaže jajašca Grapholita diniana). — Dr. Flury: Über den Aufbau des Plenterwaldes (O konstrukciji preborne šume. Sa 14 pokusnih ploha u prebornim šumama Švicarske sakupljeni su i raspravljeni podaci. Pokusne su plohe obično velike 2 do 4 ha. Razmotreni su svi elementi sastojina. Starost je u prebornoj šumi od malene važnosti. Zato se ipak može za prebornu šumu reći, da u kraće vrijeme općenito producira deblje sortimente u usporedbi sa jednako starom visokom šumom. Visina je i u prebornoj šumi karakteristična za bonitet staništa. Svakako nikako ne srednja sastojinska visina, jer o njoj uopće ne može biti govora, već napose srednje visine pojedinih jačih deblijinskih razreda. Visine slabijih deblijinskih razreda ne mogu biti indikatori stojbine. Slabiji deblijinski razredi pokazuju dapače na raznim bonitetima gotovo iste visine. Važna je po autoru razdioba sastojinske drvene mase na pojedine deblje razrede. Potonja da je vrlo važna za prosudjivanje boniteta stojbine. Sama drvena zaliha naime ne može biti u prebornoj šumi indikatorom stojbine. Autor navada plohe sa istim zalihama, a ipak su evidentno raznih boniteta. Dalje raspravlja autor pitanje idealne drvene zalihe u prebornoj šumi kao i pitanje broja stabala te jačine sječa.

Dr. N. N.

IZ UDRUŽENJA

ZAPISNIK

V. redovite sjednice Upravnog odbora Jugoslovenskog šumarskog udruženja, održane dana 7. septembra 1929. god. u Mariboru.

Sjednica se održaje u prostorijama velikog županstva u Mariboru.

Prisutni: predsjednik Ing. Vilim Čmelik; potpredsjednik: Ing. Milan Lenarčić; tajnici: Ing. Branko Manojlović i Dr. Nikola Neidhardt; odbornici: gg. Rohr, Grünwald, Drnić, Sacher, Prpić, Miodragović, Francišković, Dojković, Sevnik, Lang i Baranac.

Sjednici predsjeda predsjednik g. Ing., Vilim Čmelik.

I. Poslovni tajnik N. Neidhardt čita zapisnik prošle sjednice (od 21. jula 1929. u Beogradu). Zapisnik se prima i ovjerovljuje bez izmjena.

II. Izvještaj tajnika i blagajnika.

Poslovni tajnik čita tajnički izvještaj, koji se prima u cijelosti.

Blagajnik g. M. Drnić čita blagajnički izvještaj. Sjednica prima potonji bez izmjena.

III. Rasprava o prijedlozima za skupštinu.

Predsjednik Ing. Vilim Čmelik moli g. potpredsjednika Ing. Lenarčića, da bi sutra otvorio skupštinu. On će sam naime zastupati na skupštini Gospodina Ministra Šuma i Rudnika, pa prema tome ne može i predsjediti zborovanju.

Sjednica moli predsjednika, da bi sutra dan poslije podne ipak lično predsjedao.

Prelazi se na predloge za skupštinu. Detaljnije o tim predlozima vidi skupštinski zapisnik.

a) Predlog oblasnog šum. referenta u Mariboru glede osnivanja niže šum. škole u Mariboru.

Prima se i zaključuje, da se taj predlog u cijelosti predloži skupštini.

b) Predlog podružnice u Ljubljani glede deputata šum. osoblja kod političkih vlasti u Sloveniji.

Zaključuje se kao pod a).

c) Predlog g. A. Miloševića o namještanju stranog šum. osoblja na privatnim posjedima.

Prima se u principu i zaključuje predloženu rezoluciju prestilizovana iznijeti pred skupštinu.

d) Predlog g. Ing. Dir. Perušića, da država kod rezervacije drž. šuma za malopilanare uzme poseban obzir i na potrebe okolišnog pučanstva na drvetu.

Nakon kraće debate povlači g. Ing. Perušić svoj predlog u želji, da ga izmjeni i izmijenjenog podnese pred skupštinu; da ga izmjeni tako, da se »pravilnikom i samom provedbom rezervacije zasigura najnužnije potrebe okolišnog pučanstva«.

e) Predlog tajništva, da se i u novim Pravilima predviđi broj od 30 odbornika. Dosada je u novim Pravilima predviđeno samo 15 odbornika.

Prihvaća se promjena i zaključuje se zamoliti skupštinu za odobrenje u tomu smjeru.

f) Predlog g. nadsavjetnika Ružića o izdavanju knjige o glivarstvu. Udrženje da izda knjižicu o glivama, njihovom sabiranju, spremanju i t. d.

Poslovni tajnik razlaže teškoće, s kojima bi bilo skopčano ovakovo izdavanje. Zaključuje se stvar iznijeti pred skupštinu, da ona odluči.

g) Predlog tajništva u predmetu, da se ne namještaju dnevničari za čuvare šuma. Zaključuje se kao pod a).

h) Predlog podružnice u Ljubljani u predmetu plaćanja poreza na drvo po vlasniku pilane, ako to drvo potječe iz vlastite šume. Neke porezne vlasti računaju to drvo kao čistu dobit vlasnika pilane, što svakako nije ispravno.

Zaključuje se kao pod a).

IV. Pristup Jugoslovenskog šumarskog udruženja u Savez poljoprivrednih društava.

Zaključuje se, da Jugoslov. šum. udruženje nema pravog interesa da pristupi Savezu. Jugoslovensko šumarsko udruženje je naime već samo po sebi Savez za šumarstvo, dakle ono, što će Savez poljoprivrednih društava biti za poljoprivredu.

Medutim Jugoslovensko šumarsko udruženje će uvijek veoma rado saradivati sa Savezom poljoprivrednih društava i ako ne bude njegovim članom.

V. Poslovni tajnik čita molbu streljačkih društava za potporu streličke priredbe u Mariboru.

Poslovni tajnik izvještava, kako je za sigurnost donio iz Zagreba jedan srebrom okovani rog. Ako Uprava smatra takav dar podesnim, neka ga Udruženje kupi. U protivnom će ga vratiti.

Zaključuje se kupiti taj rog i darovati ga za streljačku priredbu u Mariboru i to sa slijedećom namjenom.

»Jugoslovensko šumarsko udruženje daruje najboljem lovačkom strelec Jugoslavije srebrom okovani rog kao prelaznu nagradu. Kod svakog državnog lovačkog streljačkog natjecanja neka rog prede na najboljeg lovačkog streljača.

Ako kome uspije da osvoji tu nagradu kroz tri godine i najmanje kroz tri državna streljačka natjecanja, neka mu ostane kao trajna uspomena od Jugoslovenskog šumarskog udruženja.«

VI. Prihvatanje novih članova.

Primaju se za redovite članove: Ing. Jelenić Ivo, Plaški; Ing. Čaić Rudolf, Sarajevo; Ing. Petrović Petar, Sarajevo; Ing. M. Knežević, Zagreb; Ing. Horvat August, Ogulin; Ing. Giperborijski Boris, Imotski; Žarko Jelinek, Cazin.

GLAVNA GODIŠNJA REDOVITA SKUPŠTINA JUGOSLOVENSKOG ŠUMARSKOG UDRUŽENJA 8., 9. i 10. SEPTEMBRA 1929. U MARIBORU.

Zapisnik zborovanja 8. septembra.

Gosp. potpredsjednik ing. M. Lenarčić otvara kongres u 10 sati prije podne u velikoj dvorani »Union«. Pozdravlja izaslanika Nj. Veličanstva Kralja brigadnog generala Ž. Stanislavjevića. Predlaže, da zbor odašalje svom Visokom Pokrovitelju Nj. Veličanstvu Kralja slijedeći brzojav:

»Jugoslovenski šumari sakupljeni na svom 53. godišnjem zboru u Mariboru pozdravljaju u dubokoj odanosti Vaše Veličanstvo Visokog Pokrovitelja svoga Udruženja.

Da živi Vaše Kraljevsko Veličanstvo!

Da živi ceo naš uzvišeni Kraljevski Dom!«.

Nastaje dugotrajno klicanje Živio Kralj!

Predsjednik kongresa g. Ing. Lenarčić pozdravlja zastupnika Ministra Šuma i Rudnika g. ing. Vilima Čmelika »Osobita mi je sreća i čast, da pozdravim kao zastupnika g. Ministra Šuma, gospodina predsjednika našeg Udruženja Ing. Vilima Čmelika«. Predlaže, da se g. Ministru Šuma pošalje slijedeći brzojav:

»Jugoslovenski šumari sakupljeni na svom 53-čem godišnjem zboru, pozdravljaju Vaše Gospodstvo Ministra Šuma i rudnika uvjereni, da će pod Vašom cijenjenom upravom kako struka tako i šumarska privreda živo uznapredovati.«

Predsjednik zbora pozdravlja g. ing. Macka, delegata Čehoslovačkog šumarskog udruženja, pozdravlja toplim riječima delegate raznih društava, zastupnike oblasti, grada, štampe i t. d. Pozdravlja učesnike kongresa, koji su se u toliko lijepom broju odazvali da učestvuju u ovome 53-čem zboru, ovdje na sjevernoj granici naše prostrane otadžbine.

Preuzima riječ g. ing. Vilim Čmelik, generalni direktor Šuma, i zahvaljuje se srdačnim riječima u ime Ministra Šuma i rudnika na pozdravu.

Poslije govora zastupnika Velikog Župana g. Dr. Stare Egona, zastupnika oblasne samouprave Dr. Leskovara, zastupnika grada Maribora Dr. Lipolda, delegata českoslovačkih šumara g. Ing. Macka, te ostalih uvaženih uzvanika, prelazi se na izbor voditelja zapisnika. Izabiru se gg. ing. A. Horvat i ing. Oblak. Za ovjerovljenje zapisnika izabrani su gg. ing. V. Koprivnik i Milan Drnić.

Predsjednik kongresa čita brzovljene pozdrave. Ispričali su se, što ne mogu prisustvovati kongresu, pozdravljaju i žele uspješan rad: O. Detela, M. Ćirković,

J. Lenarčić, V. Vasić, Dr. Balen, Dr. Petračić, S. Bojić, Solarić, Ljutina, B. Stamenković, Gačić, Drajić, Duić, Dumić, Pašalić, J. Simonović i Marković. Osobito kod čitanja brzovara g. direktora u m. J. Jekića nastaje živo pljeskanje.

Prelazi se na drugu tačku dnevnoga reda: predavanja.

1. Predaje oblasni šumarski referent oblasti Mariborske g. nadsavjetnik ing. Urbas: »O ekonomskoj i socijalnoj važnosti seljačkih šuma u Mariborskoj oblasti.« (Ovo vrlo interesantno predavanje biti će štampano zasebno u Šumarskom Listu. O. u.)

2. Predaje g. direktor Ogulinske imovne općine g. Ing. Perušić: »O gospodarskim odnosima u šumama visokog Krša u Zapadnoj Hrvatskoj.«

Ekscerpt predavanja.

Šumsko je gospodarstvo u visokom Kršu u sjevero-zapadnoj Hrvatskoj, osim manjega dijela u Gorskem kotaru, vrlo ekstenzivno. Znatni državni i komunalni šumski kompleksi u planinama Velike, Male Kapele i Velebita nemaju najpotrebnijih šumskih cesta, nemaju odgovarajućega broja preduzeća za preradu drveta, a naročito ne postoji svuda pravilan njihov razmještaj prema šumama.

Zato je dosada iskorišćavan u glavnom najbolji materijal iz tih šuma. Preostale znatne prezrele sječive mase lošije su kvalitete i krajnje je vrijeme, da budu u što kraćem vremenu iskorišćene.

Iz tih je razloga vrijednost tamošnjih jelovih i bukovih šuma žudikamo manja od šuma u normalnijoj situaciji.

Pitanja metoda uređivanja, vrsti uzgoja, produkcije uopće, način iskorišćavanja, akomodirati će se stanju i stepenu komunikacija i broju pilana.

Zato je primarni zadatok stručnih lica, da živo i neprestano rade na tomu,

da se iz investicionih zajmova što veće svote izdvoje za izgradnju šumskih cesta ili da se eksplatacija šuma kombinuje sa istovremenom izgradnjom šumskih cesta, a na račun šumske takse, po točno utvrđenom programu za izgradnju cesta;

da se novim zakonom o šumama osigura državnoj šumsko-upravnoj vlasti pravo, da ona odluči o takvom kapacitetu, a osobito o takvom smještaju novih preduzeća za industrijsku preradu drveta (pilana), kako će to diktirati kapacitet šuma, koje se imaju iskorišćavati, a bez štete za pilanara.

Suština je predmeta dakle u tom,

da se izgradnjom šumskih cesta smanji trošak za izvoz obloga drveta iz šume, jer izvoz najviše upliva na šumsku taksu;

da se pravilnjim plasiranjem pilana, t. j. podizanjem pilana u neposrednoj blizini mjesta eksplatacije, skrati izvoz oblovine i prema tomu podigne intenzitet produkcije.

Na taj će način znatno povećana šumska taksa u vremenu, razmjerno masama, amortizirati gradnju cesta i naprava za vodu.

Do toga mora doći uskoro, i s tim će šumsko gospodarstvo tamošnjih krajeva ući u novu fazu svoga razvitka.

Poslije predavanja predsjednik zbora prekida u 12 sati zborovanje i zakazuje nastavak za 15 sati.

Nastavak zborovanja isti dan u 15 h poslije podne.

Predsjeda nastavku zбора predsjednik Udruženja g. ing. Vilim Čmelik.

Prije prelaza na dnevni red predlaže predsjednik, da slavna skupština odluči, gdje da se do godine održi skupština.

Poslovni tajnik predlaže Ljubljani, jer će se u Ljubljani do godine održati velika šumarsko-lovačka izložba. Kategorički je imperativ za svakoga šumara, da posjeti tu izložbu. Najpraktičnije je, da se zbor do godine održi u Ljubljani za vrijeme te izložbe.

Skupština prihvata jednoglasno, da se slijedeći zbor održi u Ljubljani za vrijeme izložbe. Ako li se bilo s kojeg razloga izložba ne bi do godine održala, neka se skupština održi na Sušaku.

Prelazi se na nastavak dnevnoga reda, t. j. na raspravu o izvještaju Upravnog odbora, o radu u god. 1928./29.

Na prijedlog g. direktora Grünwalda ne čita se »Izvještaj«, jer je štampan i prema tomu već svima poznat, već se odmah prelazi na njegovu kritiku. Riječ uzima g. nadsavjetnik Ing. Ružič i kritikuje u opširnom govoru rad Upravnog odbora, Uprava da nije poduzela ništa u veoma važnim predmetima. Donesen je zakon o »Unutarnjoj upravi«. Šumarski referenti su zapostavljeni po tomu zakonu. Nemaju isti ugled i prava kao n. pr. pravni referenti. Što je Uprava u tomu poduzela? Ništa nije poduzela. Ništa ni u drugim važnim stvarima. »Trebala je Uprava odmah poslije 6-tog januara čvrsto i odlučno uzeti stručna pitanja u svoje ruke«.

Nakon kraćeg odgovora sa strane poslovnog tanjika g. N. Neidhardta i nakon govora g. Ing. V. Čemelika, koji pobijaju prigovore g. Ing. Ružića, skupština prima »Izvještaj« jednoglasno.

Prelazi se na IV. tačku dnevnoga reda, t. j. na raspravu budžeta za godinu 1930.

Uzima riječ g. nadsavjetnik Ružić. Kritikuje budžet. »Zašto se u budžet ne stavi i potrebna stavka, da se odbornicima plaća put na sjednice. Ne mogu odbornici na sjednice Uprave putovati o svome trošku! Napose ne državni činovnici.«

Odgovara blagajnik g. M. Drnić i razlaže poteškoće, da se i takav stavak stavi u budžet. Nakon kraće debate skupština prima budžet za god. 1930. jednoglasno.

Prelazi se na daljnju tačku dnevnoga reda.

G. ing. nadsavjetnik Urbas referira o potrebi osnivanju niže šumarske škole u Mariboru.

Ing. Urbas: Ena prvih zahtev kmetskih gozdnih posestnikov v Sloveniji po ujedinjenju našega naroda je bila ustanovitev gozdarske šole, na kateri bi imeli sinovi malih in srednjih gozdnih kmetij priliko, da si kot bodoči gospodarji pridobe potrebitno strokovno znanje za uspešno in racionalno gozdro gospodarstvo.

Da ravno naš narod v Sloveniji tako pogreša navedeno strokovno šolo, je prisovati tu obstoječim gozdro-posestnim razmeram. V Sloveniji je le malo državnih gozdov in to komaj 2.9% v Ljubljanski oblasti. Nadalje je 44% celokupne produktivne zemlje gozd in od tega okroglo 78% last malega in srednjega večinoma kmetskega gozdnega posestnika. Sinovi teh danes nimajo prilike, da bi si svoje na domu pridobljeno, praktično znanje v gozdarstvu izpopolnili tako, da bi jim bilo mogoče pozneje, ko bodo sami gospodarji, uspešno kljubovati vsem gospodarskim neprilikam in gospodariti po načelih racionalnega in vzornega gozdnega gospodarstva. Temu pomanjkanju primerne strokovne izobrazbe je največ pripisovati, da kmetski gozdovi v produkciji nazadujejo in dnevno prehajajo v roke špekulativnih podjetij, lesnih trgovcev, bančnih družb ter drugih nepoklicnih oseb. Ni dvoma, da bi na gozdarski šoli vzgojeni naraščaj naših gozdnih posestnikov mnogo pripomogel do osamosvojitve in gospodarske neodvisnosti ter trdnosti kmetskih gozdnih domov, od česar bi imela korist narod in država.

Za ustanovitev gozdarske šole v Mariboru govore naslednji razlogi:

1. Maribor je središče obsežne lesne industrije in trgovine ter važna obmejna uvozna in izvozna točka na sever in jug.

2. V Mariboru se stekajo prometne žile velikih gozdnih okolišev (Pohorje, Kozjak, Koroške planine), katerih prebivalstvo živi v prvi vrsti od gozda.

3. Maribor ima višjo realko in gimnazijo, vinorejsko in sadjarsko šolo, trgovsko akademijo i t. d., torej vse učne zavode, iz katerih se more po potrebi nadomestiti učne moći za splošne predmete.

4. V neposredni bližini Mariboru so obsežni gozdovi, ki omogočajo temeljiti praktični pouk.

Projektirana gozdarska šola v Mariboru predstavlja poseben tip nižje gozdarske šole. Zato bi bilo želeti, da se izdela in predpiše za strokovne šole te vrste posebni načrt za ustroj in učni red.

Obisk te šole bi bil dveleten, po vzorcu in praktični preizkušnji kmetijskih in drugih sličnih strokovnih šol. Pri učnem načrtu se bode ozirati na potrebe strokovne izobrazbe pri kmetskem gozdnem prebivalstvu. Razen teoretičnega in praktičnega pouka o racionalnem, gozdnem gospodarstvu, predvsem pouka o pravilnem iskorijšanju gozdnih pridelkov, pravilnem postopanju pri konfekciji ali oblikovanju lesnih izdelkov, zlasti pri žagini industriji, je dana prilika, da se s to šolo združijo po potrebi tudi razni strokovni tečaji in razna strokovna predavanja. Vsekakor bi bila ta šola s svojimi učnimi sredstvi važno središče gozdarske prosvete za naš narod. Med tem ko ima poljedelska stroka v Sloveniji 3 večje kmetijske šole, ne obstaja za gozdne kmetije nitobena taka šola v celi državi. To šolo bi obiskoval naraščaj kmetijskih gozdnih posestnikov po končani ljudskošolski izobrazbi in predno nastopi vojaški rok, torej v dobi, ko je mladina najbolj dovezeta za praktično in teoretično izobrazbo.

Ministerstvo za šume in rudnike je utemeljenost zahteve po gazdarski šoli v Mariboru priznalo, ko je izposlovalo že v budžetu 1920/21. kredit za ustanovitev te šole. Tudi v prihodnjih budžetnih dobah 1922/23. in 1923/24. je bil v ta namen predviden kredit, ki pa se ni izrabil. Od 1. 1924/25. naprej do danes pa je bil vsakokratni toza-devni budžetni predlog zavrnjen iz ozira na financijski položaj naše zemlje. V budžetu 1929/30 je sicer pri partiji 5 poziciji 2, dovoljen kredit Din 50.000 za otvoritev trimesečnega gozdarskega tečaja v Mariboru, kateri pa ne more nadomestiti sistematičnega dveletnega strokovnega pouka v gozdarski šoli, ki je naraščaju gozdnih kmetij neobhodno potreben, če naj racionelno vodi gozdno gospodarstvo in s tem združeno žagino industrijo.

Predpogoj za ustanovitev navedene nižje gozdarske šole pa je, da je na razpolago primerna učna zgradba in zadostni kredit za vzdrževanje te šole. V tem smislu je veliki župan mariborske oblasti postavil v predlog budžeta za 1930/31. znesek Din 521.640.—. S tem kreditom in materijelno ter denarno podporo obeh oblastnih samouprav v Sloveniji, v katerih delokrog spada tudi skrb za gozdarsko, bi bila dana možnost, da se izpolnijo dolgoletne gospodarsko in kulturno upravičene prošnje ter želje gozdnih kmetov Slovenije. Iz teh razlogov predlagam sledečo rezolucijo:

REZOLUCIJA.

Glavna skupština J. Š. U. priznava kulturno upravičenost in potrebo ustanovitve kmetijske gozdarske šole v Mariboru in sklene:

1. zaprositi gospoda Ministra za Šume i Rudnike, da odredi sestavo načrta za ustroj kmetijskih gozdarskih šol in da v celoti odobri od velikega župana mariborske oblasti predloženi predlog proračuna za gozdarsko šolo v Mariboru,

2. zaprositi gospoda Ministra za Finance, da od gospoda ministra za šume in rudnike odobre kredit za to šolo sprejme v budžet 1930/31.

3. zaprositi gospoda komisarija oblastne samoupravne oblasti mariborske in ljubljanske, da spomočjo državne kreditne podpore skuša čimprej omogočiti ustanovitev kmetijske gozdarske šole v Mariboru.

Ovu rezoluciju prima skupština jednoglasno.

G. potpredsednik Ing. Lenarčić čita referat Podružnice u Ljubljani »O deputatima šum. osoblja kod političke Uprave u Sloveniji«. Predlaže slijedeću rezoluciju, koju skupština prima jednoglasno:

RESOLUCIJA.

G. minister za šume in rudnike je svojim rešenjem br. 12848 z dne 14. maja 1929. odobril, da dobivajo šumarski uslužbenci pri Velikih Županij v Zagrebu, Karlovcu, Osijeku in v Vinkovcih deputatna drva po določbah pravilnika o deputatih v naravi odn. v odgovarjajoči denarni vrednosti iz režijskega fonda direkcije šum v Zagrebu in direkcije šum v Vinkovcih.

Ker se pri tem ni vpoštevalo vse ostale šumarske uslužbence pri Velikih Županij ljubljanske, mariborske, splitske in dubrovačke oblasti, ki vršijo isto službo, naproša se g. minister za šume in rudnike, da odredi, da se ima po pravilniku z dne 3. julija 1926. D. R. br. 87.000 izplačevati iz režijskih fondov pristojnih direkcij deputatna drva v odgovarjajoči denarni vrednosti tudi vsem šumarskim uslužbencem pri Velikih Županij navedenih oblasti vštevši semkaj tudi šumarske uslužbence pri oddelkih za urejevanje hudournikov (bujuice).

Uzima riječ poslovni tajnik N. Neidhardt:

»Predsjedništvu J. Š. U. stigla je pritužba, da neki veliki šum, posjet namještia isključivo strance kao šum. stručnjake. Primilo je i predlog rezolucije u tome smjeru, koju rezoluciju sa promjenama predlaže Slavnoj Skupštini kako slijedi:

REZOLUCIJA.

Jugoslovensko šumarsko udruženje na svojoj redovitoj godišnjoj skupštini od 8. do 10. septembra o. g. konstataje žalosnu činjenicu, da se na nekim našim veleposjedima još uvijek protežiraju i namještaju stranci kao šumarski stručnjaci. Dapače često i bez potrebnih stručnih kvalifikacija.

Naša država imade dva šumarska fakulteta. Imade prema tomu dovoljno domaćih stručnih sila.

Moli se stoga Ministarstvo šuma i rudnika:

1. Da već sada zabrani šumskim veleposjedima svako novo namještanje inozemaca u šum. struci.

2. Ukoliko su takovi inozemni stručnjaci bili uposleni imadu se isti u roku od 6 mjeseci nakon stupanja na snagu novog Zakona o šumama zamijeniti vlastitim državljanima.

3. Napose se uprava i nadzor šuma, ležećih na granicama stranih država imade povjeriti samo državljanima Jugoslavije naravno kvalifikovanim po propisima naših zakona.

4. Da se kod Ministarstva Socijalne skrbi poduzme shodne korake, da se ne dozvoljava uposlenje stranaca u šum. struci.

Skupština prima tu rezoluciju jednoglasno.

Uzima riječ poslovni tajnik:

»Slavna Glavna Skupštino! Uprava Jugoslovenskog šumarskog udruženja slobodna je predložiti slijedeću promjenu novih pravila.

U novim pravilima predviđen je izbor od samo 15 odbornika. Taj je broj prevelan. Kada su sastavljana nova pravila (1927.), plačalo je Udruženje gg. odbornicima putne račune za put na sjednice. Kasnijim jednim zaključkom Uprave to je ukinuto. Uz veći broj odbornika sigurno je, da će na sjednice, osobito ako se sazovu u većim gradovima Jugoslavije, doći potreban broj odbornika.

Predlažem stoga, da se broj odbornika i u novim pravilima podigne na 30, kako je to bilo u starim pravilima. Međutim neka otpadne biranje odborničkih zamjenika.

Skupština prima ovu promjenu pravila jednoglasno.

Poslovni tajnik čita i obrazlaže slijedeću rezoluciju:

REZOLUCIJA

Moli se Ministarstvo šuma i rudnika, da se u buduće budžetom osigurava potreban broj lugara, koji imadu zakonom propisane kvalifikacije, kako bi se izbjeglo, da se dnevničari postavljaju za čuvare državnih šuma. Dnevničari naime nisu odgovorni po zakonu o činovnicima za svoj rad, pa i sudovi ne primaju njihovih prijava. Tome niti sudbeno niti disciplinski ne mogu biti odgovorni.

Skupština ovu rezoluciju prima jednoglasno.

Uzima riječ g. Ing. Jelenić. Predlaže i obrazlaže slijedeću rezoluciju:

REZOLUCIJA

Moli se g. Ministra šuma i rudnika, da ishodi dozvolu od Ministra saobraćaja, da se šumarski državni činovnici smiju uz naplatu vozne karte za osobni vlak voziti, kada su u službenom poslu, i sa teretnim vozovima, kako je to dozvoljeno finansijskim službenicima i veterinarima.

OBRASLÖZENJE

Često se dešava, da se šumar zadržaje u šumi daleko od svog službenog sjedišta. Nema podesne veze sa osobnim vozovima, a još manje brzim, pa je često primoran, da poradi toga rano prekida posao, da stigne na voz. Time šteti naravno u prvom redu državna šumarska služba, a po tome i državna kasa.

Prednja se rezolucija zajedno sa obrazloženjem prima jednoglasno.

G. podpredsjednik Ing. Lenarčić obrazlaže, kakova se nepravda sa strane nekih poreznih vlasti čini posjednicima pilana, koji preraduju drvo iz vlastitih šuma. Da im se naime vlastito drvo upisuje i oporezuje kao čista dobit poduzeća. Predlaže stoga slijedeću rezoluciju:

REZOLUCIJA

Nekatere davčne uprave so uvedle pri izvajjanju zakona o neposrednih davkih in sicer pri prireditvi pridobnине lesnim industrijam in obrtim, ki se zalagajo z lesom iz lastnih gozdov postopek, da nalagajo pridobnino nele na čisti dohodek takih obratov samih, namveč da obdavčujejo s pridobnino tudi vrednost v obratu porabljenega lesa (tem oproščajo katastarski čisti donos takih gozdov od pridobnинe).

Ker znači tak postopek davčnih uprav neko novo, zelo občutno, v zakonu neosnovano obdavčitev zemljiške posesti, ki svoje proizvode podeluje v lastni industriji napram posesti, ki svoje proizvode prodaja nepredelane, se glavna uprava naproša, naj pri pristojnih finančnih oblastih posreduje, da se gozdarski postranski obrati obdavčujejo po enakih, v zakonu podanih načelih, kakor vsi obrati iste vrste ne glede na okolnost, ali si nabavljajo surovino potom nakupa na trgu, ali pa iz gozdov, ki so slučajno last iste pravne osebnosti, kakor obrati sami.

Prima se jednoglasno.

Uzima riječ g. ing. Manojlović B., tajnik Udruženja: »Jugoslovensko šumarsko udruženje uzelo je u pretres predstavku šefova šum. uprava Kr. Direkcije šuma u Vinkovcima protiv naredenja spomenute Direkcije broj 9059 od 19. VIII. 1929., kojim se saopćuje rešenje odelenja za Računovodstvo i Finansije Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu, da se šefovima uprava dokida mesečni podvozni paušal (od 400 Din), koji im se je isplaćivao u ime naknade putnih troškova kod obave redovitih vanjskih uredovanja. Predlažem, da se doneše i usvoji sledeća rezolucija:«

REZOLUCIJA.

1. Moli se Ministarstvo šuma i rudnika u Beogradu, da doneše rešenje, temeljem kojeg imadu se isplatiti šefovima uprava spomenute Direkcije za ranije mesece neisplaćeni paušal, ili pak da im se isplate zaračunate kilometrine za dotične mesece, koje im prema važećim uredbama pripadaju.

2. Da se čim prije doneše uredba, koja bi osiguravala odgovarajući paušal svima šumarskim stručnjacima — šefovima šumskih uprava, čija je služba pretežno terenska, a do donošenja nove Uredbe da ostanu stari podvozni paušali.

Prima se jednoglasno.

G. direktor Ing. Perušić uzima riječ. Obrazlaže i predlaže skupštini na prihvat slijedeću rezoluciju:

REZOLUCIJA.

Umoljava se Ministarstvo šuma i rudnika, da prilikom izvršenja člana 13. Zakona o zaštiti domaće drvarske industrije, kojim su kroz 10 godina rezervirane izvjesne državne šume za podmirenje potreba domaće drvarske industrije, osigura kroz to vrijeme podmirenje opravdanih potreba okolišnoga stanovništva na gradevnom i ogrjevnom drvetu, a u prvom redu podmirenje potreba pravoužitnika pasivnih imovnih općina.

Prima se jednoglasno.

Prelazi se na raspravu predloga g. Ing. Ružića o »Izdavanju knjige o gljivarstvu.«

Poslovni tajnik čita predlog g. ing. Ružića, da Udrženje izda knjigu. Trošak bi bio oko 100.000 Din. za 4.000 primjeraka.

Nakon dulje debate prima se slijedeći zaključak (Predlog Ružić-Beg):

»Glavna skupština prima u načelu ponovni predlog g. Ing. Ružića i Ante Begu o izdavanju priručne praktične ilustrovane knjige o gljivarstvu u džepnom formatu sa ovim uvjetima:

1. Da oba autora što prije predlože rukopis knjige upravnom odboru na pregled i prihvat;

2. Da se knjiga dade u tisk tek onda, kad budu preplatom i pomoćima osigurani svi troškovi oko izdavanja knjige izvan budžeta Udrženja.

3. Pod tim se uvjetima upravi naručuje, da podupre tu stvar kao svoju i da radi oko što skorijeg osiguranja izdavanja knjige po predlozima i uz pomoć autora.«

G. Ing. Ružić predlaže slijedeći zaključak:

»Predlažem, da se X. odsjek rada protegne i na ribarstvo te se u buduće nazivlje: »Odsjek za lov i ribolov.««

Prima se jednoglasno.

G. Ing. Lenarčić predlaže, da se stvori slijedeći zaključak:

»Da uprava poduzme sve korake i molbe, kako bi se dozvolilo postavljanje bezžičnih postaja za potrebe u šumarstvu sa maximalnom energijom od 10 Watta (50 km. prenos).«

Prima se jednoglasno.

G. Ing. Lenarčić predlaže slijedeće:

»Jugoslovensko Šumarsko Udrženje naj stavi vse potrebno, da se za odgoj nižega šumarskega pomožno-tehniškega objekta 3. kategorije čim prije ustanove drž. šole s primerno učno dobo in primerno predizobrazbo.

Prima se jednoglasno.

Delegat Podružnice Jugoslov. Šum. Udrženja u Ljubljani:

Štovana gospodo! Iz naših stručnih listova izašlih meseca juna i jula o. g. mogli ste razabratati, da kani Podružnica Ljubljana J. Š. U. zajedno sa Slovenskim lo-

vačkim društvom na jesen 1930. god. u Ljubljani prirediti šumarsko-lovačku izložbu.

»Šumarski List«, »Narodna Šuma« i »Drvotržac« ovu su ideju toplo i simpatično pozdravili. Uvjereni smo, da se i svi šumari kao i zastupnici drvne struke saglašuju sa izjavom tih listova, te priznaju veliku važnost ove priredbe, prve u našoj državi nakon dvanaest godina ujedinjenja.

U »Šumarskom Listu« za mesec august o. g., bio je naštampan program izložbe, iz kojega se vidi, da je zadaća, koju je sebi stavila podružnica Ljubljana, vrlo opsežna i da će biti moguće ovu časno i valjano rešiti samo uz izdašnu pomoć širih krugova šumara, stručnih i naučnih ustanova, te zastupnika industrije i zanata.

U različitim krajevima naše prostrane Kraljevine naći će se raznoliki karakteristični izložbeni materijal, za kojega ima i u programu označenih više primera i koji je u vezi sa šumarskom produkcijom,drvnom industrijom i zanatom, te koji je u stanju pobuditi opći interes.

Namišljeno je na izložbi prikazati po mogućnosti putem filma i različite radeve u šumi, kao rušenje, obradivanje i transport trupaca, pošumljavanje Krša, vezanje živog peska i drugo.

Prilika i načina imade mnogo, kako mogu pojedinci, kao i skupine poduprijeti započetvu akciju. Podružnica Ljubljana, odnosno pripremni odbor za priređivanje izložbe, apelira na sve kolege šumare, naše naučne i stručne ustanove,drvne industrijalce i zanatlige, da je podupru po mogućnosti sabiranjem i pridonećem izložbenog materijala, osobito karakterističnog za pokrajine, pa da tako pomognu prirediti prvu šumarsko-lovačku izložbu, da bude izdržala javnu kritiku i bila u čast i ponos šumarstvu Jugoslavije.

Izložbeni materijal neka se šalje na upravu velesajma u Ljubljani sa oznakom »za šumarsko-lovačku izložbu«.

Sve informacije kao i objašnjenja rado daje Podružnica Ljubljana Jugoslovenskog šumarskog udruženja.«

Poslovni tajnik razlaže molbu g. Ing. Marka Šebetića, da ga Udruženje primi za člana.

Na predlog g. Ing. Lenarčića skupština prima g. ing. Šebetića kao redovitog člana Udruženja.

Prelazi se na izbor nove uprave. Poslovni tajnik razlaže, kako je prošle godine odstupila i ponovno birana cijela Uprava, to bi po pravilima ove godine morala odstupiti polovica gg. odbornika. I to, koga ždrijeb ogluči. Na sjednici Uprave dan prije skupštine odlučio je ždrijeb, da odstupe potpredsjednici gg.: Ćirković i Lenarčić; gg. odbornici, Paheznik, Sevnik, Baranac Jovanović, Šivić, Francišković, Ljuština, Prpić, Škorić, Lang, Vasić, Bojić, Balen i Popović. Međutim do godine će već svakako biti odobrena nova pravila, pa će do godine morati i onako opet odstupiti cijela Uprava. Kako mandat traje dvije godine, predlažem slavnoj Skupštini, da bira ponovno istu gospodu, koja bi morala odstupiti. Napose to i poradi toga, jer među skupštinarima imade malo gg. iz Bosne i Srbije. Da se radi omjera skupštinaru pojedinim krajevima, predlažem, da skupština ponova bira gg. odbornike, koji bi morali odstupiti. Oni naime imaju od prošlog izbora povjerenje gg. članova, a mandat po pravilima i onako traje dvije godine.

Skupština prima jednoglasno. Time su dakle izabrana za gg. odbornike ona gospoda, koja su trebala po ždrijebu odstupiti. Tako uprava ostaje posvema ista kao u prošloj godini.

Time je u 18 sati zborovanje završeno. Na zborovanju je učestvovalo oko 150 članova.

Sutradan nakon zborovanja stigao je na predsjednika Udruženja ovaj telegram g. Ministra Dvora:

Beograd 9. septembra 1929.

Gospodine,

Njegovo Veličanstvo Kralj blagovoleo je naređiti mi, da izjavim Njegovu iskrenu zahvalnost članovima Jugoslovenskog šumarskog udruženja na poslatom Mu telegramu sa svoje skupštine u Mariboru.

Ministar Dvora
B. D. Jevtić.

Po završetku glavne skupštine stigao je od čehoslovačkog Ministarstva Poljoprivrede (Generalne Direkcije državnih šuma i domena) pod brojem 66.629/V/16/K/1929. od 8. septembra o. g. ovaj dopis:

Ministarstvo poljoprivrede zahvaljuje se za poziv na kongres Jugoslav. šumarskog udruženja u Mariboru i moli za izvinjenje, što ove godine s obzirom na nepričutnost referenata, koji bi se mogli poslati na kongres, nije moglo poslati svoga delegata. Šaljemo Vašem Udruženju mnogo bratskih pozdrava.

PREDSTAVKE UDRUŽENJA.

Na predstavku našeg Udruženja u predmetu opskrbe okolnog pučanstva drvom poslalo je Ministarstvo Šuma i Rudnika pod brojem 40.457 od 3. oktobra ovaj odgovor:

»Na predstavku uglednog Udruženja od 14. septembra 1929. broj 484 čast mi je saopćiti, da je članom 4. Pravilnika o primjeni Zakona o zaštiti domaće drvarske industrije, donesenog na osnovu čl. 16. istog zakona (broj 211 »Služb. Novina« od 10. septembra 1929.), osigurano trajno podmirivanje javnih potreba i potreba okolnog stanovništva na gradevnom i gorivom drvu.«

Jugoslovenskom šumarskom udruženju — Zagreb.

Generalnoj Direkciji Šuma čast je potvrditi prijem rezolucije, dostavljene sa tamošnjim dopisom br. 487/1929., a koja se odnosi na nameštanje dnevničara za čuvare državnih šuma.

Istovremeno je Direkciji čast napomenuti, da je ona po svojoj inicijativi preduzela sve potrebne korake i zakonske mere, da se ovo pitanje reguliše onako, kako je u interesu dobrog čuvanja šuma i same šumarske struke, ali na žalost nije mogla uspeti.

Direkcija je ovo pitanje uzela ponova u razmatranje opet po svojoj inicijativi i pre doношења rezolucije i učiniće sve, što bude moguće, da isto bude rešeno na opšte dobro struke.

Ministarstvo Šuma i Rudnika.

UPIT.

»Današnji zakoni i propisi o pristojbama i taksama koli državnim i oblasnim, te ostalim državnim dažbinama, koje bi imao platiti privatni posjednik šuma prilikom javnih dražbenih prodaja svojih šumskih proizvoda, tako su zamršeni i nejasno formirani, da nije moguće dobiti u toj stvari ispravan pregled.

Stoga umoljavamo, da bi u stvari svestrano informirani izvoljeli na ovom mjestu objaviti one takse i pristojbe te njihove postotke, koje se moraju ovaj čas kod rečenih dražbenih prodaja platiti. — Držimo, da će ovo doći i mnogim čitaocima dobro, jer smo se uvjerili, da mnogi šumari i trgovci drvima ne znaju šta i koliko se mora platiti, prema čemu su i ispravne kalkulacije nemoguće.

LIČNE VIJESTI

† **Gašo Vac**, županijski šumarski nadzornik u m. preminuo je u Varaždinu dne 3. X. 1929. nakon duge i teške bolesti u 64 godini života. Pokojnik je bio revan član Hrvatsko-slavonskog šumarskog društva i zatim Jugoslovenskog šum. udruženja, a saradivao je svojevremeno i u Šumarskom Listu. Među mnogobrojnom rođbinom, prijateljima i znancima oplakuje ga i gosp. šum. nadzornik Ing. Milan Pichler, njegov zet. Laka mu bilja zemljica!

ПРОМЈЕНЕ У СЛУЖБИ

Указом Њ. В. Краља од **24. јула 1929.** Бр. 41.881. стављен је ван снаге Указ од 22. марта 1926. Бр. 11.963. којим је шумарски надзирнијер прве категорије седме групе код Шумске Управе у Бездану, **Јербик И. Маријан**, унапређен за шумарског саветника у прву категорију шесту групу код исте Управе.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **19. VIII. 1929.** Бр. 40.714. поставио је за контрактуалног чиновника Дирекције Шума Ђурђевачке Имовне Општине у Бјеловару **Иванека Ивана** рударског инжињера.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **25. септембра 1929. год.** Бр. 40.171. унапредио је за шумарског инжињера прве категорије осме групе при Шумској Управи у Врховинама **Храниловића М. Максу**, шумар. инж. асистента прве категорије девете групе исте Управе.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **25. септембра 1929. год.** Бр. 41.435. поставио је за шумара друге категорије треће групе код Шумске Управе у Вохињској Бистрици **Јаншу Ј. Хинка**, помоћног шумарског техничара друге категорије четврте групе код исте Управе.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **2. октобра 1929. год.** Бр. 42.252. преместио је:

при Шумској Управи у Кичеву за административног чиновника треће категорије треће групе **Тодоровића Ј. Душана**, административног чиновника исте категорије и трупе код Дирекције Шума у Скопљу, — по потреби службе; и

при Шумској Управи у Теслићу за подшумара треће категорије треће групе **Јерковића И. Мирка**, подшумара исте категорије и трупе код Среског Начелства у Шибенику, — по молби.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **30. септембра 1929.** Бр. 42.881. преместио је по потреби службе:

за шумарског приправника треће категорије четврте групе код Дирекције Шума у Апатину **Радовића Михајла**, шумарског приправника исте категорије и трупе код Шумске Управе у Делиблату.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **3. октобра 1929.** Бр. 42.808. поставио је за административног чиновника треће категорије треће групе при Одлењу за Шумарство **Антића М. Миодрага**, бившег административног чиновника исте категорије, групе и степена код Одлења за Шумарство.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **7. октобра 1929.** Бр. 42.871. унапредио је при котарском надзорништву у Котору за среског шумарског референта у трећу групу друге категорије **Росија А. Алфреда**, среског шумарског референта четврте групе друге категорије код истог надзорништва.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **7. октобра 1929.** Бр. 42.872. ставио је уstanje pokoja:

Новаковића И. Владислава, окружног шумара друге категорије треће групе код Шумске Управе у Новом Пазару, и

Јевтића М. Живојина, подшумара треће категорије друге групе ком Шумске Управе у Штипу.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **7. октобра 1929.** Бр. 42.873. отпустио је из државне службе

Дукића С. Павла, писара Одлеђа за Шумарство Министарства Шума и Рудника треће категорије треће групе без права на отпуштину.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **7. октобра 1929.** Бр. 42.874. ставио је у стање покоја **Букумировића М. Милету**, административног чиновника треће категорије треће групе код Шумске Управе у Нишу.

Господин Министар Шума и Рудника решењем својим од **7. октобра 1929.** Бр. 42.875. унапредио је:

при Шумској Управи Чазма, дирекције шума Крижевачке имовне општине, за шумарског надинжињера прве категорије седме групе и шефа исте управе **Пипана Ј. Рудолфа**, шумарског инжењера прве категорије осме групе исте управе, и

при Шумској Управи у Доњем Милановцу за шумарског надинжињера прве категорије седме групе **Грајсера И. Јанка**, шумарског инжињера прве категорије осме групе исте управе.

Указом Њ. В. Краља од **9. октобра 1929.** Бр. 43.023. стављен је у стање покоја **Ранитовић Светозар**, начелник у трећој групи прве категорије код Одлеђа за Шумарство Министарства Шума и Рудника.

Указом Њ. В. Краља од **9. октобра 1929.** Бр. 43.924. стављен је у стање покоја **Јенчић А. Франц**, шумарски надсаветник у петој групи прве категорије и срески шумарски референт код среског начелства у Кочевју.

Указом Њ. В. Краља од **9. октобра 1929.** Бр. 43.925. премештен је по потреби службе при дирекцији шума петроварадинске имовне општине у Сремској Митровици за писарничког надофицијала друге категорије прве групе **Љубинковић Ж. Ранко**, секретар исте категорије и групе Одлеђа за Шумарство Министарства Шума и Рудника.

Указом Њ. В. Краља од **9. октобра 1929.** Бр. 43.926. стављен је у стање покоја **Милутиновић В. Сава**, директор дирекције шума петроварадинске имовне општине у Сремској Митровици у петој групи прве категорије.

Указом Њ. В. Краља од **9. октобра 1929.** Бр. 43.927. стављен је у стање покоја **Колибаш Рудолф**, виши шумарски инспектор прве категорије треће групе код Великог Жупана Загребачке Области.

Указом Њ. В. Краља од **9. октобра 1929.** Бр. 43.928. стављен је у стање покоја **Рогић М. Фрања**, шумарски канцелиста треће категорије прве групе код дирекције шума у Сарајеву.

Указом Њ. В. Краља од **9. октобра 1929.** Бр. 43.929. стављен је у стање покоја **Нешковић М. Боривоје**, шумарски надсаветник прве категорије четврте групе при дирекцији шума петроварадинске имовне општине у Сремској Митровици.

OGLASI

DIREKCIJA ŠUMA IMOVNE OPĆINE ĐURĐEVAČKE U BJELOVARU.

Broj 5316 — 1929.

Bjelovar, dne 26. septembra 1929.

OGLAS DRAŽBE.

Na osnovu одобрења Министарства Шума и Рудника у Београду од 20. septembra 1929. број 37134 prodavati ће се код Дирекције Šuma Imovne Općine Đurđevačke u Bjelovaru putem писмене javне licitacije dana **4. novembra 1929. godine** u 10 sati prije podne i to:

Šumska uprava	Prodajna hrpa	Šumskog sreza	Broj stabla	Procj. masa			Procenjena vrednost kao isklična cijena	Primjedba
				I M E	broj	gradje		
						m ³	Din.	
Gjurgjevac	I.	"Mekiš"	23		525 — 128	1334 — 317		Sjećina udaljena od željezničke stanice Virje 9 klm.
					40	54	809.840	

Opći dražbeni uslovi:

1. Dražba će se obaviti jedino na temelju pismenih ponuda.

2. Ponude moraju biti taksirane sa 100 Din. taksene marke, dobro zapečaćene, te će se primati najkasnije do 10 sati prije podne kod gospodarstvenog odbora dana 4. novembra 1929.

3. U ponudi valja naročito navesti, da su moliocu svi uslovi dražbe sadržani u dražbenim uvjetima koji zastupaju kupoprodajni ugovor dobro poznati i da ih u cijelosti prihvaca. Uz to se ima priložiti u ime vadiuma od procjenjene vrijednosti 5% za domaće tvrtke, dok inostrane plaćaju 10%. Vadium se polaže bilo u gotovom novcu ili u državnim vrednosnim papirima u nominalnoj vrijednosti ili u inim papirima kojima je priznata pupilarna sigurnost u Kraljevini Jugoslaviji, a po njihovom burzovnom tečaju. Garantna pisma i uložne knjižice novčanih zavoda ne primaju se. Osim toga ima se ponudi priložiti i uverenje, da je nudioč platio državni porez za posljednje tro-mesečje i da mu je radnja protokolisana kod sudske vlasti.

4. Predmet prodaje je drvena masa dobivena od procjenjene tehničke duljine stabla. Za svako stablo ustanoviti će se procjenjena tehnička duljina naknadnom pre-mjerom prema procjenbenom elaboratu, koji stoji na uvid i uporabu kod šumske uprave u Đurdevcu.

5. Ugovor traje do konca godine 1930. Za sjeću, izradbu i izvoz kupljenog drveta ustanavljuje se rok do 31. marta 1930. i od 1. oktobra 1930. do konca godine. Sjeća i izvoz ne dozvoljuje se za vreme od 1. aprila do 1. oktobra 1930.

6. Kupovnina imade se uplatiti u gotovom novcu u dva obroka i to prva polovica u roku od 14 dana nakon što je dostalac obaviješten, da je dražba odobrena po Ministarstvu Šuma i Rudnika. Druga polovica kupovnine imade se uplatiti do konca mjeseca maja 1930. Polovicu izradene robe smije kupac izvoziti prije uplate druge polovice kupovnine, a drugu polovicu istom nakon potpune uplate drugog obroka kupovnine.

Kod uplate prvog obroka kupovnine dostalac je dužan još uplatiti na kupovnину 7% u ime raznih doprinosa.

7. Svi ostali dražbeni uvjeti kao i ostale informacije mogu se saznati za vreme uredovnih sati kod Direkcije Šuma imovne općine Đurdevačke u Bjelovaru kao i kod šumske uprave broj III. u Đurdevcu.

Direkcija Šuma Imovne Općine Đurdevačke.

Broj: 11.663/1929.

ОГЛАС.

На основу овлаштења Дирекције Шума у Сарајеву број 44.750/29 од 21. IX. 1929. год. продајава се дне **13. новембра 1929.** у 11 сати пре подне у Шумском уреду среза бугојанског путем усмене лicitације око 800 (осамстотина) м³ четињастих сушника (јела и омора), налазећих се у шуми „Порички п.“, одјел 17.

Исклучна цијена износи 42 Динара по 1 м³ у облом просечно у шуми на пању, без обзира на квалитет.

Сваки нудиц мора пре почетка лicitације положити таксenu марку од 100 Din. Вадиј у износу од 10% од цјелокупне исклучне цене у готовом новцу или у вред-

носним папирима, који се примају код склапања уговора са државом, имаде сваки понуђач положити код Пореске управе у Бугојну на 1 сат пре почетка лицитације.

Страни поданици полажу вадиј у двострукој висини.

Сваки понуђач мора пре почетка лицитације придонети:

1. Признаницу Пореске Управе да је правовремено положио прописани вадиј.

2. Уверење надлежне Пореске Управе, да је подмирио све порезе за текуће тромесечје.

3. Уверење о способности јавног надметања издано од Трговачке и Обрт. Коморе.

Уверење под 2. и 3. неће се вратити понуђачима, већ ће се приклонити записнику.

Вадиј се такођер неће повратити док надлежни Министар не одобри односно не одбије лицитацију.

Понуђачи који не донесу напред наведена уверења неће се пропустити овој лицитацији.

Рефлектантима је слободно шуму на лицу мјеста прегледати, а услови продаје изложени су на увид у Шумском Уреду где се за време уредовних сати могу добити и поближе информације.

Купац је дужан платити поред понуђене куповне цјене још и 6% од целе куповнице у фонд за пошумљење, 10% положити као јамчевину и спносити све трошкове око расписа ове лицитације.

Госп. Министар Шума и Рудника бира слободно између усмених понуда и може све без навођења разлога одбити. До решења г. Министра Шума и Рудника везани су нудиоци за своје понуде.

Бугојно, дне 15. октобра 1929.

Среско Начелство.

Број 3894./1929.

ПРОДАЈА ДРВА.

На основу одobreња Министарства Шума и Рудника Бр. 14.559/1929. одржати ће се дана 4. новембра 1929. год. у канцеларији Дирекције Шума у Апатину јавна писмена (офертална) лицитација ради продаје дрвног материјала на паљу у ниже наведеним сечама.

Број скупине.	Назив сече	Површина сече К. ј. куб. мет.	Процењена дрвна маса												Место где сеча лежи	
			Твориво		Огревно дрво								Исклична цена			
			храст и брест	топола и врба	храст и брест	врба и топола	цепа- нице	облице	лањеви и граве	цепа- нице	облице	лањеви и граве	Динара			
1.	Велика Жилова	138.7	1086	890	6765	2427	6003	24914	4692	17002	330.000	33.000		Дунав, дунав. остров., остров.		
2.	Средо прудњак	62.8	315	596	1774	754	1642	6627	2436	3668	133.500	13.400		Дунав, дунав. остров., остров.		

УСЛОВИ:

1. Лicitација одржава се у канцеларији Дирекције Шума у Апатину у 11 сати пре подне, према одредбама чланова 86.—98. Закона о Државном Рачуноводству.

2. Прописно запечаћене писмене понуде провиђене са таксоном марком од 100 динара имају се предати најкасније до 11 сати пре подне на дан лицитације. После тога рока понуде се не примају. Кауција се има положити најкасније до 10 сати пре подне на дан лицитације.

3. Председнику Комисије има се предати уверење о надметачкој способности, уверење о плаћеној порези и реверс о положеној кауцији.

4. За сваку скупину треба предати засебну понуду у забеном омоту.

5. Куповнина се плаћа у три једнака оброка, први код склапања уговора; други најкасније до 1. априла 1930. год., а трећи најкасније до 1. јула 1930. год. односно пре извоза материјала ако се овај жели пре 1. VII. 1930. год. извести.

6. Купац осим куповнине плаћа 6% у фонд за пошумљавање, 2% обласне таксе и 1% таксених марака.

7. У име кауције прима се готов новац или вредносни папир, који се примају код склапања уговора са државом.

8. Сеча се продаје без обавезе крчења пањева, а има бити израђена у року од 1. XII. 1929. год. до 1. XII. 1930. год.

Ближи услови могу се видети за време званичних часова код Дирекције Шума у Апатину и код Шумске Управе у Панчеву.

У Апатину, 27. IX. 1929. год.

Дирекција Шума.

OGLAS DRAŽBE.

Dana 23. novembra 1929. u 11 sati prodavati ће се на јавној dražbi putem писменih ponuda kod direkcije šuma II. banske imovne općine u Petrinji i то: U srezu Piškornjač predjel Madjarska kosa 2.067 hrastovih i inih stabala procijenjenih sa 3431·83 m³ gradje sa Din 1.405.608·83, te u srezu Vranova glava 1971 hrastovih i inih stabala procijenjenih sa 2.250·86 m³ gradje sa Din 765.768·69. — Pobliži uvjeti могу се saznati kod direkcije šuma II. banske imovne opštine u Petrinji.

Direktor.

OGLAS JEFTIMBE.

Na osnovu zaključka zastupstva Brodske imovne općine od **29. i 30. decembra 1928.**, тоčka 67. te одобрења Министарства Šuma i Rudnika од 21. februara 1929. број 581/1929. одржати ће се на **dne 31. oktobra 1929. u 10 h prije podne** јавна jeftimba za добаву 776·21 m³ jelove piljene односно тесане grade i to:

a)	20 komada greda	21/24 cm. 9 m. duljine sa	9·00 m ³
b)	310 "	18/21 " 7 " "	82·03 "
c)	231 "	18/21 " 8 " "	69·85 "
d)	368 "	15/18 " 5 " "	49·68 "
e)	1.001 "	15/18 " 6 " "	162·16 "
f)	1.964 "	rogova 12/15 " 4 " "	141·41 "
g)	488 "	12/15 " 5 " "	43·92 "
h)	643 "	12/15 " 6 " "	69·44 "
i)	4.341 "	letava 25/45 mm 2 " "	9·77 "
j)	9.240 "	25/45 " 3 " "	31·38 "
k)	23.905 "	25/45 " 4 " "	107·57 "

Opći jeftimbeni uslovi:

1. Dobavlja se само потпуно здрава и neoštećena, oštrobriđno rezana ili merkantilno отесана по uzancama Zagrebačke burze.

2. Polovina dobavne grade imade se predati franko vagon Slav. Brod, Garčin, Slav. Šamac, ili Vinkovci, односно franco Šlep obala Save, Slav. Brod, Slav. Šamac ili Rajevoselo, najkašnje шест tjedana iza obavijesti o одобрењу jeftimbe по Ministarstvu Šuma i Rudnika а осталих 50% najkašnje do konca mjeseca jula 1930. godine.

3. Pisane ponude moraju biti sa 100 Din biljegovane valjano zapečaćene, te najkašnje do 10 sati gore rečenog дана предане u blagajni direkcije šuma Brodske imovne općine.

4. U ponudi valja navesti cijenu slovima i brojkama po jednom kubnom metru zasebno za svaku vrst grade, napred pod a) do k) navedenu, kao i ukupnu dobavnu cijenu, koja rezultira iz umnoška drvne mase i cijena pojedinih sortimenata.

5. Ponudi se ima priložiti žaobina u iznosu od 5% od ponudene ukupne dobavne cijene i to u gotovom novcu ili u vrednosnim papirima, kojima je u Jugoslaviji priznata jamčevna sposobnost.

Nadalje ima nudioč priložiti uverenje poreske vlasti o uplaćenom porezu za tekuće tromesečje kao i uverenje o nadmetačkoj sposobnosti.

6. Kupovnina plaća se za svaki dio dobavljenih grade odmah čim odnosne šumske uprave potvrde uredni primitak grade i to za prvu polovinu grade 5% njene vrednosti, a sav preostatak odmah nakon što šumske uprave potvrde primitak cijelokupne za svaku od njih odredene grade.

7. Brzoglavne, valjano neobložene, nedostatno ili nikako biljegovane ponude, poslije ustanovljenog vremena predane, ne će se uzeti u obzir.

8. U ponudi valja izričito naglasiti, da su nudioču svi dobavni uslovi poznati i da na iste bezuslovno pristaje.

9. Svi ostali jeftimbeni uslovi mogu se saznati za vrijeme uredovnih sati kod Direkcije šuma Brodske imovne općine u Vinkovcima i kod šumske uprave u Slav. Brodu, Trnjanim, Černi, Vinkovcima, Otoku i Rajevomselu.

U Vinkovcima, dne 26. septembra 1929.

Direkcija šuma Brodske imovne općine.

PRODAJEMO

2 Kornval parna kotla, svaki sa 80 m² površine grejanja, 8½—9 atm. pogonskog pritiska i **jednu parnu mašinu** sa visokim-niskim pritiskom (Hoch-Niederdruck) sa kondenzacijom, 184 HP. Sve mašine su upotrebljene i još dobro očuvane. — Baltazar Fajt, parni mlin, Novi Sad.

Broj 4364/1929.

ЗАКУП РИБОЛОВА.

Дана 18. новембра 1929. год. одржане се у канцеларији Дирекције Шума у Апатину јавна писмена (офертална) лицитација ради издања под закуп на три године права риболова на следећим државним риболовним објектима:

I. Риболовни објект. Државни риболов у хатару општине Плавна и то: Дунав и појаснико подручје до насила. — Исклучна цена: 14.000 динара за 1 годину. — Каузија: 1.400 динара.

II. Риболовни објект. Државни риболов у хатару општине Плавна, и то унутарње воде, баре и канали на одвојеном делу плавајашког рита. — Исклучна цена: 3.000 динара за 1 годину. — Каузија: 300 динара.

III. Риболовни објект. Државни риболов у хатару општине Букин (Дунав и рит). — Исклучна цена: 80.000 динара за 1 годину. — Каузија: 8.000 динара.

IV. Риболовни објект. Државни риболов у хатару општине Стара Паланка, Бачка Паланка и Нова Паланка и то Дунав, баре и рукави. — Исклучна цена: 30.000 динара. — Каузија: 3.000 динара.

УСЛОВИ:

1. Лицитација одржана ће у 11 часова пре подне према одредбама чл. 86.—98. Закона о Државном Рачуноводству.

2. Прописно запечаћене писмене понуде пропијене са таксоном марком од 100 динара имају се предати најкасније до 11 часова на дан лицитације. После тога рока понуде се не примају. Каузија има се положити најкасније до 10 часова на дан лицитације.

3. Председнику Комисије има се предати уверење о надметачкој способности, уверења о плаћеној порези и реверсу о положеној кауцији.

4. За сваки риболовни објект треба предати засебну понуду у засебном омоту и понудити једногодишњу закупину у бројкама и словима.

5. Сваки риболовни објект издаје се под закуп на три године и то од 1. јануара 1930. г. до 31. децембра 1932. год.

6. Закупнина плаћа се у два једнака оброка и то први 1. јануара а други 1. јула сваке године.

7. Осим закупине плаћа закупац 6% у фонд за пошумљавање и 1% таксених марака.

8. Ближи услови могу се видети за време званичних часова код Дирекције Шума у Апатину и код Шумске Управе у Бачкој Паланци.

Апатин, 8. октобра 1929. г.

Дирекција Шума.

»HOLZ«, Export- und Import-Adressbuch der Nachfolgestaaten und Mitteleuropas
»DRVO«, Exportni i importni adresar nasljednih država i Srednje Evrope.

Prvi internacionalni opštežni drvarske adresar, koji sadržaje sve bitne zemlje internacionalnog prometa drvom, pregledno svrstane u jednom prikladnom svesku. 20 država u 1 svesku! Zemlje drvene proizvodnje: Austrija, Čehoslovačka, Ugarska, Jugoslavija, Rumunjska, Poljska. Zemlje drvene potrošnje: Njemačka sa Danzicom, Francuska, Belgija-Luxemburg, Holandija, Engleska, Švicarska sa Lichtensteinom, Italija, Španija, Grčka, Sjeverna Afrika. Cijena: 32 aust. šil. (19 RM, 160 čK, 27 Pengö, 270 Din, za ostale države 25 švic. fran.). U cijenama je uračunata i prepor. pošiljka, ako se novac unapred uplati kod nakladnika. Nakladnik: Internationaler Holzmarkt, Wien (Vienne, Autriche) I. Tegethoffstrasse 7—9.

Veliko privatno šumsko gospodarstvo u Slavoniji

potrebuje nekoliko mladih, zdravih trijeznih i poštenih, oženjenih ljudi, koji

za lugarsku i lovačku službu

imadu volje i smisla bez obzira, da li su već službovali na sličnim mjestima.

Prednost imadu oni, koji ne piju alkoholna pića.

Ponude — vlastoručno pisane, uz priklop svih raspoloživih dokumenata (u ovjerovljenom prepisu) o dosadanju zanimanju, neka se uprave na Jugoslav. Šum. Udruženje, Zagreb, Vukotinovićeva ul. 2, Šum. Dom
do 15. novembra 1929.

NAŠIČKA TVORNICA **TANINA I PAROPILA**

D. D.

Centrala Zagreb
Mažuranićev trg br. 23.



Parne pilane :

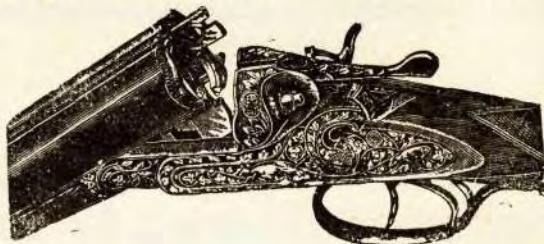
Gjurgjenovac, Ljeskovica, Andrijevci, Podgradci,
Karlovac, Zavidovići i Begovhan.



Tvornica tanine, parketa, bačava, pokućtva u
Gjurgjenovcu, tvornica škatulja i ljuštene robe
u Podgradcima, Impregnacija drva u Karlovcu.

Drvare : Zagreb, Osijek, Brod n/S.

**Kr. prodaja baruta - Industrija oružja
BOROVNIK I VRBANIĆ
 Zagreb, Jurišićeva ulica 9**



Prodaja svakovrsnog oružja, municije i lovačkih potrepština

Obavlja svakovrsne popravke, koji spadaju u puškarsku struku,
 kao i montiranje dalekozora

Vlastita tvornica pušaka u Borovlju (Ferlach)

Prodaja na veliko i na malo.

HRASTOV ŽIR

lužnjak, kitnjak i cer kupuje svaku količinu i na vagone. Ponude molimo na adresu:
 Köszeger Waldsamen Klengenstalt, Forstbaumschulen, Köszeg — Ungarn.

PAZI!

NOVO!

„YENATOR“

**trgovina oružja, municije i lovačkog pribora
 na veliko i malo.**

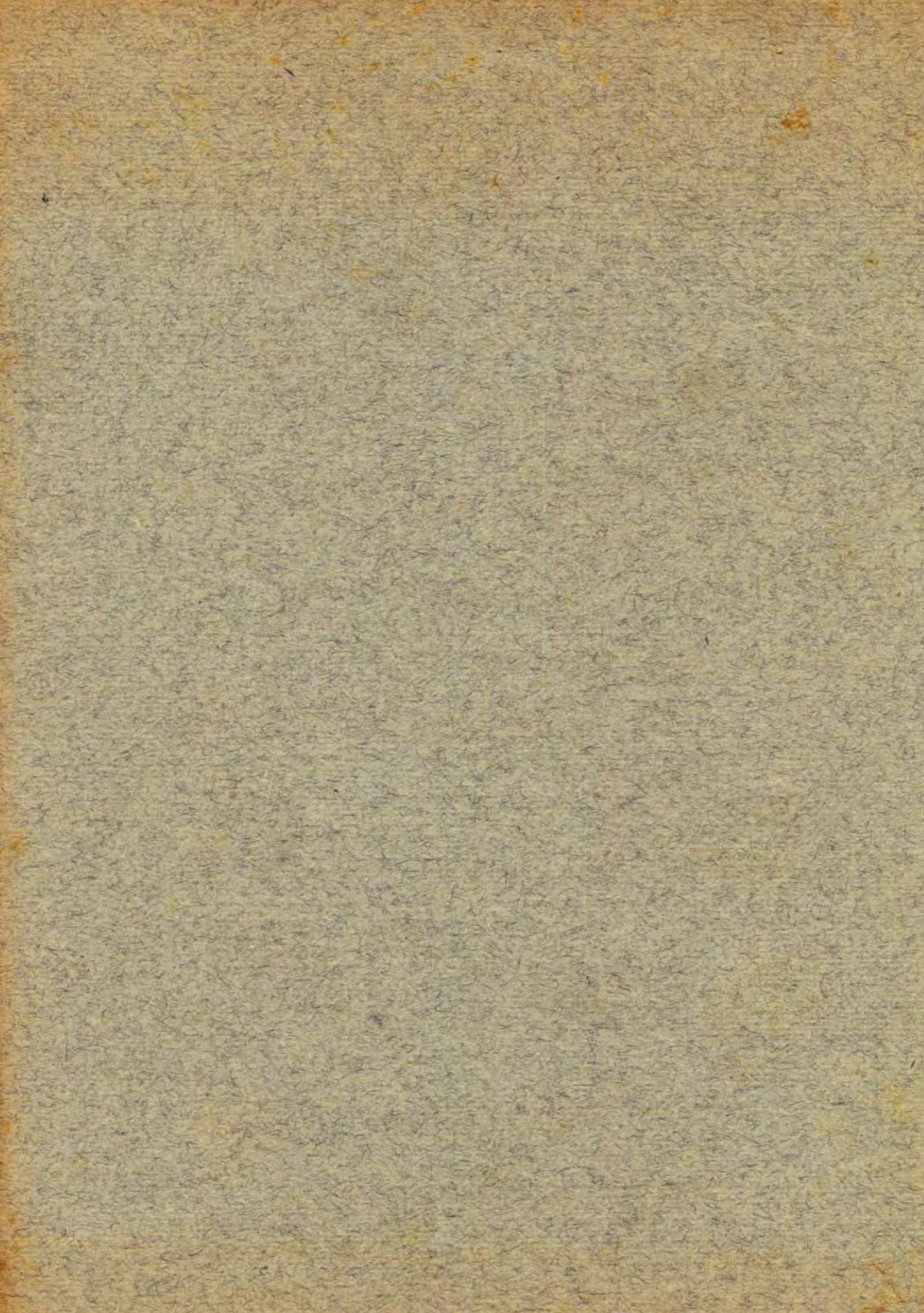
IVAN KATUŠIĆ, VINKOVCI.

Prodaja svakovrstnog oružja, municije i lovačkog pribora. Prvorazredna roba.
 Vrlo solidne cijene. Za naš barut iz Obilićeva specijalno gradjene

SOKOL - PATRONE.

Vlastita moderno uredjena radiona za opravak oružja.

Opširne i bogato opremljene cijenike šaljem svakome na zahtjev
besplatno.



Knjižnica Jug. Šum. Udruženja

Dosada izašla izdanja:

- | | |
|---|----------|
| Br. 1. Ugrenović : „Iz istorije našeg šumarskstva“ . . . | Din 10.— |
| Br. 2. Perušić : „Krajiške Imovne Općine“ | ” 10.— |
| Бр. 3. Петровић : „Шуме и шумска привреда у Македонији“ | Дин 13.— |
| Br. 4. Hušnagl-Veseli-Miletić : „Praktično uređivanje šuma“ | Din 20.— |
| Бр. 5. Манојловић Милан : „Методе уређења“ . . . | Дин 10.— |

U nakladi Jugosl. Šumarskog Udruženja štampano:

- | | |
|---|-----------|
| Ružić : „Zakon o Sumama“ | Din 50.— |
| Šivic : „Gozdarsivo v Sloveniji“, za članove | ” 30.— |
| Levaković : „Dendrometrija“ za članove | ” 70.— |
| Nenadić : „Računanje vrijednosti šuma“ za članove | ” 70.— |
| Угреновић : „Пола Столећа Шумарства“ | Din 200.— |

Cijene se razumijevaju bez poštarine.

**Knjige se naručuju kod „Jugoslovenskog Šumarskog Udruženja“
Zagreb, Vukotinovićeva ul. 2.**

KRNDIJA
gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarskstva :
NAŠICE, SLAVONIJA.
Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode